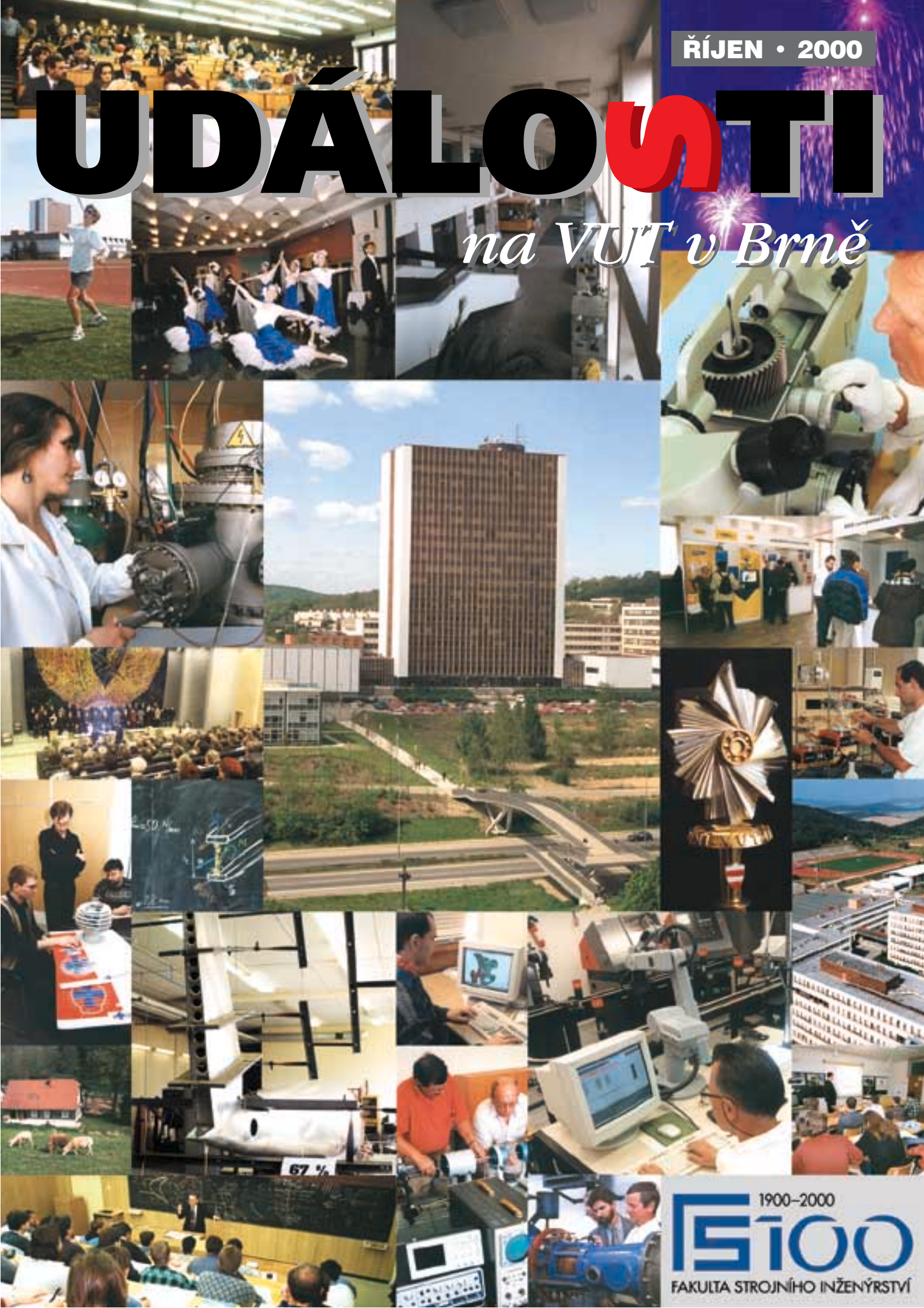

ŘÍJEN • 2000

UDÁLOSTI

na VUT v Brně

1900-2000
SI100
FAKULTA STROJNÍHO INŽENÝRSTVÍ

Achillova pata Informační společnosti aneb „Svět jako Rorschachův test“

Informační společnost je společnost, založená na informacích. Tato věta představuje přibližně podobnou moudrost jako věta: „Netopýr může létat potmě, protože má zvláštní orgán, který mu umožňuje létat potmě“. Vzhledem k tomu, že se vedle pojmu „informační společnost“ používá i pojem „vědomostní společnost“, lze pochopit, o co kráčí. Jde o informace a vědění, mluvíci o světě jasnou a verifikovatelnou řečí. Ano, ano, ne ne, 1000101101100010101. Člověk již nebude tápat ve tmách, ale bude moci vědět, bude se moci dobrat všeho vědění o věcech, které shledá pro svůj život a živobytí za potřebné. Pokud by lidské štěstí bylo založeno na vědění, byl by to pravý návrat ztraceného ráje. Je ovšem pouze otázkou, zda „informace“ tak, jak je chápána naše doba a věda, jsou tím pravým a jediným, co člověk k životu potřebuje, a zda informace je právě to, co vytváří určitý ethos, k životu lidského společenství jakožto společenství nezbytný. Této důležité informace jsem se pokoušel dopátrat ve svém příspěvku na konferenci RUFIS 2000.

Pro lidský život je vedle všech hmatatelných a měřitelných okolností vposledu důležité a rozhodující to, jak se člověk na světě cítí, jak svůj život prožívá a jaký smysl mu přikládá. Lze říci – co soudí člověk ve svém životě, jaký význam a smysl v něm vidí. „Co v tom vidíte?“ se kupodivu ptávají i psychologové, když předkládají člověku nahodile vzniklé inkoustové skvrny Rorschachova testu. Někdo v těchto skvrnách bude vidět třeba strašidlo, jiný krajinku z Posázaví nebo medvěda na malinách. Z této odpovědi se usuzuje na charakter vnitřního světa daného jedince. Vědecky vzato ovšem ony inkoustové skvrny nejsou ničím jiným než skvrnami, a to, co v nich daný člověk vidí, je informací o něm samém, nikoliv o oněch skvrnách. Podobně nelze vědecky exaktně zasáhnout do sporu o to, zda je život jedinečný dar, náhoda, či trapné nedopatření a choroba vesmíru. Ethos lidského jednání se ovšem, žel, rodí právě pouze z určité podoby toho, „co člověk ve světě vidí“. Rodí se a je postaven na nedokazatelném vidění bytostné sounáležitosti lidského společenství, lidského rodu. Ethos není postaven na žádných solidních informacích, které by bylo možno s zuchnutím hodit na stůl, nýbrž na něčem tak nepostižitelném, že ani člověk, který něco takového v sobě nese, neví, kde se to v něm vlastně vzalo. Ono etické vidění, vnímání, chápání a jednání je založeno na stejně vratké základně jako to, co člověk vidí nebo nevidí v Rorschachových inkoustových skvrnách.

Při zkoumání obsahu člověkovy duše pomocí Rorschachova projektivního testu je ovšem nemožné, aby zkoumanému někdo radil a naváděl ho, co že má nebo může v daném skvrnovém chaosu vidět. S dosti velkou pravděpodobností by takový člověk připustil, že to tam vlastně vidí také, a za chvíli by se byl schopen s někým o tento přejatý obraz i přit. Kontinuita lidské kultury byla však vždy založena právě na tomto efektu. V mýtech, bájích a pohádkách, v náboženských látkách byly obsaženy ony nenápadné a nenásilné návody, radící, co že je možno v chaotických jednotlivinách okolního světa vidět. Tak vznikají „pomysly“ lidského společenství jako těla, organismu, ve kterém je mnoho údů a každý cítí i bolest toho druhého. „Návodné obrazy“, vyvolávající skrytě a nenápadně tento způsob vidění světa, nelze zahrnout do žádného nám známého způsobu chápání pojmů „informace“ či „vědomost“. Tak například biblická látka, ukazující svět jako hlubokým smyslem nadanou skutečnost a člověka jako jejího zodpovědného správce, který se bude zodpovídat i z toho, jak zacházel i s tím posledním a nejmenším, nepředstavuje ani „informaci“ (a to ani v odborném, ani přeneseném smyslu) ani „vědomost“. Dnešní řecky myslící Evropan ovšem nic mimo „informaci“ či „vědomost“ nezná a neuznává. Vše mimo to je mu pomyslem, nepravdou, pouhým mýtem, balastem v mysli. Zcela komplementárním postojem k tomu je ovšem stanovisko, předkládající mýtické či biblické látky jako stejně objektivně existující platné zákonitosti a vztahy, jakými je např. Mendělejevova soustava prvků nebo Archimedův zákon. Takovou povahu ovšem ony látky nikdy neměly, nemají, nechťejí a nemohou mít.

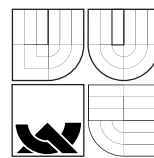
Informační a vědomostní společnost vyostřila a přímo si přibila na štít, neúctu až naprostou absenci smyslu pro to, na čem stojí lidská společnost. Tím je, žel, něco tak nesolidního, jako je vyprávění, narrace, příběh, mýtopoetická látka, nalézající se kdesi úplně mimo informační banky a databáze a nepohybující se zásadně po informačních dálnicích. Absence přítomnosti této nepostižitelné látky (proměňující svět a život v očích člověka v něco velkého, transcendentního a vznešeného) se projevuje absencí etosu, kterou není schopen zvládnout žádný komplex technických ani právních opatření a norm. Bude-li člověk člověku vlkem (nemíním významnou postavu toho jména), pak nic nezmuže například ani čerstvě přijatý Zákon na ochranu osobních dat. Bude sice svými absurdními požadavky a zákazy schopen zkomplikovat i ty nejjednodušší a nejnevinější organizační záležitosti (snad by prý podle něj nebylo možno ani zveřejnit seznam přijatých uchazečů o studium), ale to bude asi tak vše.

Lidskou společnost drží pohromadě a v zachování schopném (sustainable) stavu něco, co není ani informace, ani vědomost. V tom je, stručně a na závěr řečeno, Achillova pata informační a vědomostní společnosti.

Mgr. Milan Klapetek

OBSAH

- 2 K zamyšlení
 - Achilova pata informační společnosti
- 3 Slovo rektora k začátku akademického roku
- 4 100 let Fakulty strojního inženýrství
- 6 Konference RUFIS 2000
- 8 Vzpomínka na profesora Mencla
- 9 Projednávání dlouhodobých záměrů na fakultách VUT v Brně
- 10 Usnesení České konference rektorů
 - VUT na veletrhu
 - Spolupráce akademických senátů brněnských univerzit
- 11 Insignie brněnských vysokých škol
 - Představujeme
- 12 Konference: „Univerzity a Boloňská deklarace. Strategie změn.“
- 13 Boloňská deklarace
- 14 K novele vysokoškolského zákona
- 15 Kongres učitelů živých jazyků v Paříži
- 16 Informace o stravování a ubytování
- 18 Poplatky za studium 2000/2001
- 19 Studenti (po)jistěte se!
- 20 Rozvrh přednášek U3V
- 21 Novinky virtuální knihovny VUT
- 22 Medailony významných architektů
- 23 Mezinárodní konference na FP VUT
 - FORM 2000
 - Materials week
- 24 Na Korsice a Sardinii

VYSOKÉ
UCENÍ
TECHNICKÉ
V BRNĚ

UDÁLOSTI
na VUT v Brně

Ročník X

Vydává: Vysoké učení technické v Brně, nakladatelství VUTIUM PRESS.

Šéfredaktorka: PhDr. Jitka Vanýšková,

tel.: (05) 41 14 55 03, E-mail: vanysko@ro.vutbr.cz;

výkonný redaktor: Luboš Svoboda, tel.: (05) 41145345, E-mail:

udalosti@centrum.cz, lsvoboda@ro.vutbr.cz.

Redakční kruh: Doc. RNDr. Petr Dub, CSc.,

prorektor, PhDr. Alena Mizerová, ředitelka

nakladatelství VUTIUM PRESS, Luboš

Svoboda, výkonný redaktor, PhDr. Jitka

Vanýšková, šéfredaktorka.

Adresa redakce: Centrum VUT v Brně, Anto-

nínská 1, 601 90 Brno, fax: (05) 41 14 53 48.

Grafická úprava: Oldřich Bartoš, počítačová

sazba, bartos@mbox.vol.cz

Návrh obálky: Doc. Ing. arch. Jan Rajlich ml.

Tisk: Retis, s. r. o.

Reg. č. MK 7521, ISSN 1211 - 4421

Slovo rektora k začátku akademického roku 2000/2001

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milé studentky a milí studenti,

vstupujeme do nového akademického roku 2000/2001, který nás přenese do nového tisíciletí. Jakoby ona magická číslce zdůrazňovala význam roku, který je před námi a který výrazným způsobem ovlivní život naší školy, Vysokého učení technického v Brně.

S vysokou pravděpodobností, hraničící téměř s jistotou, dojde k 1. 1. 2001 ke vzniku Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, kam přejdou dvě naše fakulty – Fakulta technologická a Fakulta managementu a ekonomiky.

Minulá vedení školy i vedení současné pochopilo snahy zlínských kolegů a celého zlínského regionu vedoucí ke vzniku samostatné univerzity. Je to v duchu trendů ve vyspělých státech Evropy, kde každé významné město – a mezi ty Zlín patří – se pyšní svojí univerzitou. Ta dává rozvoji města další dimenzi, zejména uvědomíme-li si, že věda a znalosti se stále více stávají hybnou silou rozvoje lidské společnosti. Osobně si přeji, aby se Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně zdárně rozvíjela, a pevně věřím, že bude naplněna ona často vyjadřovaná premisa o nadstandardních vztazích mezi UTB ve Zlíně a VUT v Brně.

Vznik zlínské univerzity se samozřejmě dotkne i současné brněnské části VUT. Sníží se počet studentů asi o 2 000 a poklesne přirozeně i celkový výkon v oblasti vědy a výzkumu i tvůrčích aktivit. Do budoucna si ale VUT uchová charakter komplexní technické university se všemi důležitými inženýrskými obory, pěstovanými na Fakultě stavební, Fakultě strojního inženýrství, Fakultě elektrotechniky a informatiky a Fakultě chemické, ekonomickými obory vyučovanými na Fakultě podnikatelské i směry uměleckými zastoupenými na Fakultě architektury a Fakultě výtvarných umění. Tato okolnost je důležitá pro další rozvoj školy, usnadní či podpoří mnohé, mimo jiné vznik nových interdisciplinárních oborů. Dislokace školy v jednom městě umožní její větší integraci. Budeme se proto zamýšlet nad optimální organizační strukturou a pokusíme se jasně vymezit činnosti, které budou prováděny na úrovni školy, fakult a ústavů. Přitom bude přihlédnuto k evropským zvyklostem tak, aby byla zajištěna nezbytná kompatibilita s předními evropskými vysokými školami. Prvním krokem k integraci některých společných činností je v souladu s přijatým Dlouhodobým záměrem VUT vznik Centra pro vzdělávání a poradenství s jeho moduly a připravované Centrum sportovních aktivit. Rozvoj školy dnes není možný bez kvalitního informačního systému propojujícího všechny součásti a aktivity školy. Jeho budování patří mezi naše priority.

Po přijetí Dlouhodobého záměru VUT jako významného dokumentu strategického charakteru nás čeká přijetí dlouhodobých záměrů všech fakult. Úkolem bude formulované záměry uvádět v život.

V oblasti vzdělávání je před námi postupná transformace našich studijních programů v duchu Boloňské deklarace, ke které se naše republika přihlásila. Tuto skutečnost je zapotřebí promítnout do připravovaných materiálů pro akreditaci studijních programů, která bude podle nového vysokoškolského zákona zahá-

jena v nastávajícím akademickém roce. V tomto roce proběhne akreditace na Fakultě strojního inženýrství, Fakultě stavební, Fakultě chemické a na obou zlínských fakultách. Aby se podpořila žádoucí mobilita studentů a prostupnost mezi příbuznými obory, což jsou jedny z hlavních důvodů zavádění třístupňového vysokoškolského studia, bude nezbytná diskuse nejen uvnitř VUT, ale i s příbuznými fakultami jiných vysokých škol. Domnívám se, že zde by svoji koordinující roli měla sehrát i Akreditační komise ČR.

Posláním skutečné univerzity je rozšiřovat poznání a kultivovat lidského ducha celé společnosti. Univerzita by se neměla omezovat pouze na nastupující generaci, ale měla by se otevřít všem, kteří po poznání touží. Proto na VUT v počínajícím akademickém roce zahájí svou činnost Univerzita třetího věku.

V oblasti vědy, výzkumu a tvůrčích aktivit se VUT řadí k nejlepším univerzitám v České republice. Věřím, že i v tomto roce budeme úspěšní a že se zvýší počet domácích a zahraničních grantů, včetně projektů 5. Rámcového programu EU.

Při pohledu do budoucna nesmíme zapomenout na vlastní kořeny. Minulý rok jsme si připomněli sté výročí naší školy. Prvním odborem, který na škole vznikl, byl odbor stavebního inženýrství. V roce 1900 se škola rozšířila, vznikl další odbor, odbor strojního inženýrství. Jeho pokračovatelka Fakulta strojního inženýrství si letos v prosinci připomene sté výročí vzniku. Věřím, že toto výročí bude důstojně oslaveno mimo jiné i úspěšnou akreditací studijních programů.

Pro rozvoj školy jsou jistě podstatné materiální podmínky. Ale bez pozitivní a dělné atmosféry důvěry, otevřenosti a slušnosti, bez partnerské spolupráce mezi učiteli a studenty, bez aktivity nás všech by úspěch možný nebyl. Vedení VUT chce k vytváření takové atmosféry přispět a Vás, kolegyně a kolegové, upřímně žádám o spolupráci. Do nového akademického roku vám přeji mnoho elánu, vytrvalosti, zdraví a spokojenosti.

Jan Vrbka

S děkanem Prof. Ing. Josefem Vačkářem, CSc. o jubileu i současnosti FSI VUT v Brně

100 LET FAKULTY STROJNÍHO INŽENÝRSTVÍ

Výnosem c. k. ministerstva kultu a vyučování č. 13481 ze dne 19. srpna 1900 je na České vysoké škole technické v Brně ve druhém roce jejího založení zahájeno studium strojního inženýrství. Přes skromné

začátky – v prvním studijním roce je na oboru stavby strojů zapsáno pouhých 23 studentů – se záhy stává jedním z nejvyhledávanějších oborů na škole.

Důležité mezníky ve stoleté historii fakulty:

- 1900 – ustaven Odbor strojního inženýrství,
- 1910 – Odbor strojního inženýrství rozdělen na samostatná oddělení strojního inženýrství a elektroinženýrství,
- 1951 – reorganizace školy, studium strojního inženýrství převedeno na Vojenskou akademii,
- 1956 – Vysoké učení technické, zřízena Fakulta energetická,
- 1959 – rozdělena Fakulta energetická a ustavena Fakulta strojní a Fakulta elektrotechnická,
- 1986 – nové působiště celistvé Fakulty strojní v novém areálu Pod Palackého vrchem,
- 1999 – změna názvu na Fakultu strojního inženýrství

FSI V ČÍSLECH (akademického roku 1999/2000)

Počet studentů (absolventů)	3 936 (600)
v tom:	
• v bakalářských programech	249 (92)
• v magisterských programech	3 210 (481)
• v doktorských programech	477 (27)
Počet pracovníků:	571
v tom:	
• profesorů	36
• docentů	80
• ostatních akademických pracovníků	192
• ostatní zaměstnanci	263
Počet projektů (finanční objem)	118 (70,5 mil Kč)
z toho:	
• GAČR	55 (15,5 mil Kč)
• Výzkumné záměry	7 (27,1 mil Kč)
• Posílení výzkumu na VŠ	5 (5,1 mil Kč)
• Projekty MPO	5 (3,5 mil Kč)
• 4. Rámcový program EU	6 (3,8 mil Kč)
• COST	9 (2,8 mil Kč)
• Eureka	4 (2,8 mil Kč)
• Phare	1 (2,8 mil Kč)
Počet ústavů (kateder):	12 (2)

Rok po stoletém výročí založení Vysokého učení technického v Brně, které oslavilo VUT vloni, vzpomíná stoleté výročí svého založení Fakulta strojního inženýrství.

„Název Fakulta strojního inženýrství trvá asi dva roky. Změna názvu byla vyvolána změnou struktury fakulty,“ říká k tomu děkan fakulty Prof. Ing. Josef Vačkář, CSc. a navazuje: „Máme studijní obory a specializace, pro které nový název lépe vystihuje jejich podstatu a charakter“.

Sto let je důvodem pro oslavu. Co chystáte?

„Oslava, tedy ta její hlavní část, je připravena na 5. a 6. prosinec, kdy bude probíhat několik akcí. Bude to slavnostní zasedání Vědecké rady, kterou bude provázet pedagogicko-vědecká konference. Zazní na ní na deset příspěvků od významných od-

borníků z Ministerstva školství, z Akademie věd i od nás, kteří budou hovořit o zásadní problematice vzdělávání, vědy a výzkumu. Na druhý den potom chystáme akci, kterou pořádáme pravidelně a nyní jsme jen posunuli její termín – je to Den firem. Schází se tu obvykle několik desítek zástupců firem. Prezentují své firmy zejména pro studenty, kteří tak získají přehled o možnostech pozdějšího uplatnění a seznamují se s podmínkami, které v těchto firmách jsou. A firmy samozřejmě seznamují se svým zaměřením i širší veřejnost.

Současně po oba dny bude probíhat „posterová konference“ našich doktorandů, kteří budou na posterech v prostorách fakulty vystavovat a uvádět výsledky svých prací.

Oslava je samozřejmě také společenská událost. V průběhu slavnostního zasedání Vědecké rady budou oce-

něni zasloužilí pracovníci, kteří už odešli do důchodu, nebo pracovníci z jiných vysokých škol i v rámci VUT a i ze zahraničí zlatými a pamětními medailami.

V průběhu prvního dne se také chystá udělení čestného doktorátu panu inženýru Sigmundovi, zakladateli firmy Sigma a vůbec výroby hydraulických strojů a čerpadel v Československé republice. Panu Sigmundovi jeho vysoký věk, nemoc a okolnost, že žije v Anglii, brání v osobní účasti, takže čestný doktorát převezme někdo z jeho rodinných příslušníků a my se chceme pokusit mezi zdejší posluchárnou Q a bytem pana Sigmunda vytvořit telefonický most.

Večer uspořádáme slavnostní koncert a poté bude následovat společenské setkání.

Bylo by dobře při těchto oslavách zdůraznit, že Fakulta strojního inženýr-

ství je jednou z dominantních fakult VUT nejen z hlediska historie, ale i z pohledu současnosti. Ať už je to počet studentů – těch máme nyní na celé fakultě zhruba 3 800, nebo počet řešených vědecko-výzkumných úkolů či grantů – v rámci VUT se naše fakulta podílí na těchto tvůrčích činnostech asi třiceti procenty. Objem naší činnosti je značný a chceme si tedy při této příležitosti říct, co všechno jsme již dokázali a co nás ještě čeká.

To, co má následovat v budoucích letech a čeho chceme dosáhnout, jsme definovali v Dlouhodobém záměru fakulty do roku 2005, který jsme projednávali 11. 9. 2000 s vedením VUT. Vyplynul z toho důležitý poznatek, že je nutno rozumně sladit zájmy školy i fakulty v základních oblastech činnosti, přičemž fakultám musí být samozřejmě ponechána určitá individualita. Máme dobrý pocit z tohoto jednání, protože bylo velice potřebné znát všechny názory na současný stav i na navrhované perspektivy. Bylo to inspirativní pro obě strany, které chtějí dosáhnout jediného a společného cíle, a to prosperujícího VUT jako významné vzdělávací, vědecké a společenské instituce. Základem mimo jiné musí být samozřejmě kvalitní fakulty. Při tomto projednávání byl konstatován soulad FSI s Dlouhodobým záměrem VUT, jak to požaduje zákon. Následně, na základě diskusí upravený návrh projedná Vědecká rada fakulty a bude předložen ke schválení Akademickému senátu naší fakulty.“

V poslední době se hodně hovoří o akreditacích studijních programů.

„Ano a připravená akreditace je vedle Dlouhodobého záměru FSI významná práce, která míří do budoucna. Akreditace naší fakulty proběhla v akademickém roce 1997/98 a dopadli jsme velice dobře. Podle nového vysokoškolského zákona, který platí od počátku loňského roku, musí proběhnout nově akreditace studijních programů. A studijní programy na naší fakultě budou akreditovány mezi prvními. Při přípravě podkladů jsme mohli využít zkušeností z předchozí akreditace. Zpracované materiály musí ještě v následujících týdnech projednat Akademický senát fakulty a schválit naše Vědecká rada. Do konce října musí být pak žádost o akreditaci, spolu se schválenými dosti obsáhlými podklady, odeslána Akreditační komisi. Budeme samozřejmě žádat o prodloužení akreditace našich současných studijních programů, to znamená bakalářského studijního programu s názvem „Strojínství“ a dvou magisterských progra-

mů nazvaných „Strojní inženýrství“, z nichž jeden, kde je zapsána většina našich studentů, je pětiletý a druhý, podle nového zákona označovaný jako navazující, je tříletý. Samozřejmě důležitou součástí celého vzdělávacího procesu je doktorské studium. V současné době fakulta zabezpečuje celkem sedm doktorských studijních programů a připravujeme od roku 2001 další studijní program „Jakost a zkušebnictví“. Cílem těchto programů je příprava vysoce kvalifikovaných pracovníků pro vědeckou práci v daném oboru. Bakalářské studium je na naší fakultě paralelní k pětiletému magisterskému, trvá tři roky a je profesně orientované. Chce-li bakalář, a to nejen náš absolvent, dále pokračovat ve studiu, může se ucházet o přijetí do navazujícího tříletého magisterského programu. Během prvního roku studia si doplní zejména ty části teoretického základu inženýrství, které nebyly zařazeny v předchozím bakalářském studiu, a poté následují dva roky věnované vybranému užšímu oboru. Tato studijní cesta k titulu inženýr trvá celkem šest let, ale je tím otevřena možnost dalším zájemcům ukončit druhý stupeň vysokoškolského vzdělání. To je tedy stávající struktura studia na naší fakultě. Musíme však přihlédnout i k novým trendům. Ty jsou vyjádřeny v Boloňské deklaraci, která zdůrazňuje modularitu studia a jasně definuje třístupňové vysokoškolské studium s prvním stupněm bakalářským, druhým magisterským a třetím doktorským. A pokud do Evropy míříme, musíme evropské trendy brát v úvahu a posílit modularitu našich studijních programů. Nově tedy budeme mít další tříletý bakalářský studijní program, jehož obsah vychází z náplně první etapy našeho stávajícího pětiletého magisterského studia a který je chápán především jako příprava pro další studium, a to nejen na naší fakultě. Na tento nově k akreditaci předkládaný bakalářský program naváží tři dvouleté magisterské programy, které pokrývají tři směry studia na naší fakultě, zaměřené na oblast konstrukční, technologickou a na oblast aplikovaných věd. Hodláme rovněž rozšířit tzv. kombinovanou formu studia, o níž je zájem. Do prvního ročníku našeho profesně orientovaného bakalářského programu, jehož studium v nastávajícím akademickém roce poprvé nabídneme v uvedené kombinované formě, se přihlásilo na 70 uchazečů, což je podstatně více než jsme očekávali. Toto studium organizujeme ve spolupráci s Vyšší odbornou školou a Střední průmyslovou školou ve Žďáru nad Sázavou, což je mimochodem také v souladu

s Dlouhodobým záměrem VUT. Věříme, že nová struktura našich programů rozšíří možnost studia, osloví nové zájemce o studium a podpoří zatím jen malou mobilitu studentů.“

Můžete poněkud přiblížit pojem kombinované studium?

„Kombinované studium je charakteristické tím, že je při něm kladen velký důraz na samostatné studium. Posluchač zhruba jednu třetinu studia absoluuje prezenčním způsobem, tj. navštěvuje přednášky a laboratorní cvičení, účastní se konzultací a zhruba dvě třetiny představuje samostatné studium. Studenti potom musí být vybaveni speciálními studijními materiály, skripty, učebnicemi. Cesta a způsob studia je jiný než u klasického prezenčního studia, ale, a to zdůrazňuji, z obsahového a znalostního pohledu musí být obě formy rovnocenné.

Součástí oslav bylo i nedávné setkání fakult zaměřených na strojní inženýrství, které se zde uskutečnilo.

„Organizátory tohoto setkání ve dnech 12. a 13. září jsme skutečně byli, a to zejména proto, že máme zmíněné výročí. Sjeli se k nám děkani, proděkani a tajemníci sedmi fakult z České a čtyř fakult ze Slovenské republiky. Mezi českými fakultami byla zastoupena i VA v Brně, se kterou máme v poslední době velmi dobré partnerské vztahy. Celkem to bylo více jak 40 účastníků. Tato setkání se uskutečňují pravidelně, vždy se pořádají na některé fakultě a krom toho, že je to událost společenská, je to i přínosné. Navazují se osobní kontakty a vzájemně si vyměňujeme zkušenosti. Například zástupci z českých fakult se bavili zejména o akreditacích, což je nyní aktuální téma pro všechny strojní fakulty. Výhodou bylo, že se tohoto setkání mohl účastnit i profesor Miroslav Liška, který je v současné době předsedou Akreditační komise ČR a mohl nám poradit. A protože na Slovensku je nyní v tvorbě nový zákon o vysokých školách, byla pro ně tato problematika rovněž velmi zajímavá. Druhý den setkání byl hlavně věnován výzkumu. Hovořili jsme o projektech, které se řeší na jednotlivých fakultách, zejména o výzkumných záměrech a výzkumných centrech, která zahajují svou činnost. Na FSI je jediné centrum na VUT.

Myslím si, že setkání jak po stránce pracovní, tak i společenské splnilo svůj účel a všichni odjžděli velice spokojeni.

Příští rok se tato akce bude konat v Trnavě ve Slovenské republice.“

Připravil: Luboš Svoboda

Konference RUFIS 2000

Ve dnech 5. a 6. září 2000 se v prostorách FEI VUT v areálu Pod Palackého vrchem konala již 4. konference RUFIS 2000. Tématem této konference, jak naznačuje zkratka názvu (Role of Universities in Future Information Society), je vše, co se týká informačních technologií, aplikací výpočetní techniky a informatiky, ale i státní a vzdělávací politiky pro potřeby nastupující informační společnosti.

Konference, která je národní variantou své velké mezinárodní akce, se konala pod záštitou rektora VUT Prof. Ing. RNDr. Jana Vrbky, DrSc. a rektora MU Prof. RNDr. Jiřího Zlatušky, CSc. Organizačně a programově ji zajišťovaly fakulty FEI VUT a FI MU. Dvoudenní konference se zúčastnilo na 70 účastníků z českých vysokých škol, ale také pracovníci státních i nestátních orgánů a institucí. Konference není primárně určena pro počítačové odborníky, ale spíše pro vedoucí pracovníky vysokých škol, kteří ovlivňují vzdělávací procesy s využitím, nebo pro využití informačních technologií, ale také těch, kteří informační technologie používají nebo vyvíjejí. Informační systémy, distanční vzdělávání, Internet ve výuce, ale také etika využití informačních technologií – to jsou jen některé okruhy diskutované na konferenci.

Letošní konference byla již druhá v pořadí, která se konala v Brně, a její zajištění zorganizované firmou ApS Brno, s. r. o. nemělo vadu. Konference se zúčastnila řada strategických partnerů VUT z firem spolupracujících s VUT a s MU, které seznámily účastníky s jejich produkčním programem v oblasti informačních technologií. Konference organizovaná dvěma fakultami dvou brněnských univerzít je příkladem dobré spolupráce na brněnské vysokoškolské scéně.

Konference RUFIS 2001 se bude podle dohody organizačního výboru konat v Plzni, pod patronací Západočeské univerzity a její Fakulty aplikovaných věd. Podrobné informace o průběhu konference a celý sborník příspěvků naleznete na internetové adrese: <http://www.vutbr.cz/konference/rufis2000>.

V závěru informace přinášíme názvy, autory a anotace některých z příspěvků, které můžete najít ve sborníku na výše uvedené internetové adrese a které vám podrobněji přiblíží tematické rozpětí pojednávané problematiky.

Konsorciální elektronické informační zdroje v akademické sféře ČR

Miroslav Bartošek
MU v Brně

Jaroslav Šilhánek
VŠCHT v Praze

Akademická sféra v České republice zažívá v současnosti boom aktivit spojených s vytvářením rozličných sdružení či konsorcií na nákup elektronických in-

formačních zdrojů. Zkusme se podívat na celou problematiku trochu podrobněji, zmapovat hlavní aktivity zaměřené na akademickou oblast a také se stručně zmínit o tom, co těmto aktivitám předcházelo.

Univerzitní IS: předsudky, pověry a realita

Michal Brandejs, Iva Hollanová, Mirka Misáková a Jan Pazdziora

Masarykova univerzita v Brně

Článek seznamuje čtenáře se zkušenostmi s vývojem a zejména zaváděním univerzitního informačního systému šitého na míru potřebám rozsáhlé akademické instituce. Diskutovány jsou některé předpokládané techniky a strategie a jejich naplnění či nenaplnění ve skutečnosti. Prostor je věnován také rozdílům mezi prací univerzity a klasické hierarchicky řízené instituce. Studie vychází z IS Masarykovy univerzity v Brně.

Ke kompetencím a odpovědnosti informačních oborů a jejich absolventů

Jiří Cejpek
Ústav informačních studií a knihovnictví
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
v Praze

Rozvoj informačních technologií posiluje dělbu práce v informačních oborech a prohlubuje sociální informační problém. Ambivalence informačních technologií vede zprostředkovatele mezi znakově zaznamenanými znalostmi a jejich uživateli k vyšší míře odpovědnosti. Informační věda jako „věda se svědomím“. Současné tendence ve vývoji vysokoškolského vzdělávání v demokratických zemích posilují odpovědnost absolventů vysokých škol za další vývoj společnosti. Tyto tendence lze uskutečnit jen za předpokladu změn v základním a středním školství. Kompetence a odpovědnost absolventů informačních oborů.

Vstup českých institucí do evropské informační společnosti

Jan Hlavička, Jiří Kadlec

ČVUT-FEL, kat. počítačů, ÚTIA AV ČR

Článek je pokusem o zhodnocení účasti českých institucí v evropských programech rozvoje informační společnosti, především v 5. Rámcovém programu EU. Na základě analýzy údajů opočetech a charakteristikách podaných a přijatých přihlášek projektů po jednot-

livých výzvách jsou naznačeny hlavní rysy dosavadního vývoje, příčiny našich úspěchů a neúspěchů a naše vyhlídky v dalších letech.

ETRD – digitální knihovna

Aleš Horák

Fakulta informatiky, Masarykova univerzita v Brně

ERICM Technical Reference Digital Library je distribuovaná digitální knihovna zaměřená na „vědeckou literaturu“ – technické zprávy, disertační práce, sborníky konferencí z oblasti computer science a matematiky. ETRDL je postavena na volně přístupném protokolu Dienst, čímž se automaticky zapojuje do mezinárodní sítě technických publikací NCSTRL. Pro potřeby evropských univerzít byl Dienst rozšířen o některé prvky, zejména o podporu vícejazyčné komunikace s uživatelem (komunikace v místním jazyce), která se ukazuje jako klíčová pro rozšíření mezi neanglicky mluvící země. Od května 2000 je do systému ETRDL zapojena i Masarykova univerzita v Brně.

Škola ve věku informačních technologií

František Ježek

Západočeská univerzita v Plzni

Příspěvek je zamyšlením nad proměnami vzdělávání v období rodící se informační společnosti. Pozornost je věnována i aktuálním otázkám české vzdělávací soustavy, která začíná realizovat státní informační politiku. Diskutován je problém informační gramotnosti a s tím související otázka změn v pojetí přípravy budoucích učitelů. Příspěvek obsahuje zamyšlení nad hodnocením kvality ve vysokém školství a doplněna je i informace týkající se počítačové podpory v rámci systému vnitřního hodnocení kvality vzdělávacích aktivit vysoké školy.

Univerzita jako učící se a jako informace produčující organizace

Lubomír Kostrůň

Fakulta sociálních studií MU v Brně

Příspěvek se zabývá využitím konceptů učící se organizace a organizace produčující informace, převzatých z teorie řízení organizací, k úvahám o aktivitaci organizace univerzity. Jednotlivé charakteristiky učící se organizace (dle P. Sengeho) jsou porovnávány se zkušeností získanou za 10 let působení na

vysoké škole, je dokládána nutnost školy zabývat se svou vlastní vnitřní kulturovou organizací a jsou naznačeny i směry k zavádění změn tímto směrem.

Automatizace administrativy kolejí a menz

Vítězslav Křivánek, Jaroslav Grulich
Centrum výpočetních a informačních služeb, Koleje a menzy, VUT v Brně

Příspěvek popisuje řešení počítačového zpracování veškerých provozních agend v Kolejích a menzách Vysokého učení technického v Brně. Popisovaný systém pracuje v počítačové síti propojující veškeré objekty KaM VUT. Systém využívá možnosti integrovaného prostředí produktů firmy Microsoft. Vytváří předpoklady pro využití komunikačních možností Internetu počínaje zveřejňováním seznamů až po možnost podávání žádostí prostřednictvím Internetu. Umožňuje operativnější využívání kapacit a přispívá tak k dosažení lepších hospodářských výsledků.

Využití moderních počítačových technologií na VŠCHT Praha

Miroslav Kubíček, Aleš Procházka, Martin Pánek
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

Rychlý vývoj informačních technologií přináší nové možnosti, které mohou zkvalitnit pedagogickou i vědeckovýzkumnou práci škol. Příspěvek je věnován možnostem využití MATLAB Web Serveru pro potřeby vzdálené výuky algoritmicke a prezentuje využití tohoto serveru pro zpracování a vyhodnocení reálných souborů dat.

Konferenci Rufis 2000 zahájil v aule Fakulty elektrotechniky a informatiky rektor Vysokého učení technického v Brně Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc.

Příprava odborníků se zaměřením na rozvoj elektronického obchodování a podnikání

Ludmila Kunderová, Ivo Liška
Ústav informatiky PEF, MZLU v Brně

Úspěšné zavádění elektronických technologií do obchodování a podnikání vyžaduje nejen vhodné technologie jako je HW, SW a přenosová infrastruktura, ale především dostatečný počet kvalifikovaných odborníků, kteří budou mít znalosti z celého spektra oborů, které se v rámci elektronického obchodování a podnikání setkávají. Rozvoj elektronického obchodování v Evropě se těší velké podpoře Evropské komise pro standardizaci CEN. Ve studijních programech mnoha univerzit na celém světě, obzvláště na univerzitách amerických, se ve stále větším rozsahu objevují předměty zaměřené na elektronické podnikání a obchodování. Přestože se v našich podmínkách období prudkého rozmachu elektronického obchodování teprve očekává, je třeba poskytnout již nyní budoucím odborníkům tohoto oboru potřebné vzdělání a ÚI PEF MZLU v Brně již v tomto směru učinil první kroky.

Náměty ke spolupráci vysokých škol při výuce pomocí Internetu

Karel Květoň
Výpočetní a informační centrum, České vysoké učení technické v Praze

Článek vychází ze záměrů státní informační politiky ve vzdělávání v oblasti distanční výuky. Návrhy koncepce online výuky na vysokých školách a zásady plánu pro podporu online výuky jsou založeny na osvědčených strategiích, které vznikly na amerických vysokých školách. Uvedené koncepční návrhy jsou výsledky úkolů pracoviště autora a byly předloženy vedení ČVUT k posouzení. Doporučuje se, aby české vysoké školy spojily v oblasti distančního vzdělávání své intelektuální kapacity

a pověřily sdružení CESNET, z. s. p. o. koordinační funkcí.

Koncepce státní informační politiky ve vzdělávání: Co, proč a jak

Luděk Matyska
Fakulta informatiky, Masarykova univerzita v Brně

Realizace státní informační politiky ve vzdělávání je významnou příležitostí ke změně systému školství a způsobu výuky vůbec. K tomu, aby tohoto cíle důležitějšího pro další směřování celé společnosti bylo skutečně dosaženo, je však nutný široký souhlas mezi vládními úředníky, za realizaci odpovědnými, a učiteli (a žáky), kteří ji budou skutečně provádět. Realizace se opírá o vládou přijatou Koncepci státní politiky ve vzdělávání a právě podrobnější diskuse některých částí této Koncepce je obsahem tohoto příspěvku. Jsou diskutovány důvody, proč klade Koncepce takový důraz na oblast celoživotního vzdělávání učitelů a vytvoření odpovídající technické infrastruktury a jsou rovněž diskutovány některé možnosti realizace.

Perspektivy strukturovaného studia na vysokých školách v České republice (Boloňská deklarace a české vysoké školy)

Jiří Witzany
České vysoké učení technické v Praze

Jiří Zlatuška
Masarykova univerzita v Brně
Tento příspěvek se zabývá problémy strukturovaného vysokoškolského studia na sériové studijní programy bakalářské a magisterské, přínos této strukturované pro zvýšení participace obyvatel ČR na terciárním vzdělávání a snížení vzdělávacího deficitu v této oblasti, který je přímo relevantní budování moderní struktury trhu práce adekvátní nárokům informační společnosti.

Nový zákon o ochraně osobních údajů na vysokých školách

Vladimír Šmíd
Masarykova univerzita v Brně

Na jaře 2000 byl přijat zcela nový zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů. Tento zákon odstranil mnohé nedostatky, které měla předchozí právní úprava, přičemž vycházel z nutnosti harmonizovat právní normy v uvedené oblasti s právem Evropské unie. Příspěvek popisuje vybraná ustanovení zákona (zejména ta, která se odlišují od předchozího zákona) a vší má si specifika aplikace uvedeného zákona na vysokých školách z hlediska jeho působnosti, práv a povinností správců a zpracovatelů dat, odpovědnosti za jeho porušení a vztahů k orgánům „datového dozoru“.

(Plná znění zde jmenovaných a stručně uvedených příspěvků, jakož i další, můžete najít na již výše uvedené internetové adrese serveru VUT v Brně.)

Vzpomínka na Prof. Dr. Ing. Vojtěcha Mencla, DrSc.

Ve věku 93 let zemřel 6. července 2000 světoznámý odborník, vynikající pedagog a vzácný člověk Prof. Dr. Ing. Vojtěch Mencl, DrSc. Jeho odchod je citelnou ztrátou nejen pro Fakultu stavební Vysokého učení technického v Brně, ale pro celé české stavebnictví, do jehož historie se pan profesor nesmazatelně zapsal. Jsme hrdí na to, že jméno tak věhlasného člověka je tak těsně spjato právě s naší vysokou školou.

Vysokoškolské vzdělání získal profesor Mencl na Českém vysokém učení technickém v Praze. Již před 2. světovou válkou pod jeho vedením vzniklo mnoho inženýrských staveb mj. tunely na nových železničních tratích Banská Bystrica–Horná Štubňa, Brno–Havlíčkův Brod, tři tunely v Brně-Obřanech a Maloměřicích, železobetonový obloukový most přes pastvinskou přehradu v Orlických horách.

V roce 1945 byl ve svých 38 letech jmenován vysokoškolským profesorem a stal se vedoucím Ústavu stavitelství silničního, železničního a tunelového (později Ústavu stavitelství železnic a tunelů) České vysoké školy technické Dr. Edvarda Beneše v Brně a začal zde budovat unikátní laboratoř mechaniky hornin.

Jeho pedagogické působení bylo úzce spjato se složitými osudy naší vysoké školy. Bezprostředně po jejím násilném zrušení v 50. letech se v nelehkých podmínkách velmi zasloužil o zachování kontinuity vzdělávání v oboru stavebního inženýrství, zasloužil se o zřízení Vysoké školy stavitelství v Brně a v letech 1951–53 se stal jejím prvním rektorem. Působil jako vedoucí nově vybudovaného Ústavu mechaniky zemín, zakládání staveb a tunelů, později jako vedoucí Katedry geologie a zakládání staveb.

Po vzniku Vysokého učení technického v Brně v roce 1956 vedl Katedru geotechniky. Ani po odchodu do důchodu v roce 1968 jeho spolupráce s dnešním Ústavem geotechniky Fakulty stavební VUT v Brně neustala, s fakultou byl v úzkém kontaktu a po roce 1990 se podílel na její činnosti i rozvoji. Do 31. 1. 2000 byl čestným členem Vědecké rady fakulty. Při příležitosti 100. výročí založení VUT bylo jeho celoživotní dílo oceněno Zlatou medailí. Přínos k rozvoji oboru ocenila Masarykova univerzita v Brně udělením stříbrné medaile a obdobně Slovenská technická univerzita a Univerzita Komenského v Bratislavě.

Pedagogická i vědecká činnost profesora Mencla byla velmi široká a mnohostranná. Již v roce 1951 zavedl do výuky stavebního inženýrství předmět Mechanika zemín. Jeho skriptum doznalo postupně několika rozšířených vydání a v roce 1955 vyšla v knižním vydání jako první

toho druhu u nás. V roce 1954 společně s profesorem Zárubou vydal svoji slavnou Inženýrskou geologii, která byla třikrát reeditovaná a přeložena do řady cizích jazyků. V roce 1966 vydal významnou knihu Mechanika zemín a skalních hornin, v roce 1969 společně s profesorem Zárubou publikaci Sesuvy a zabezpečování svahů, obě taktéž několikrát reeditované a hojně překládané.

Velmi rozsáhlá byla i vědeckovýzkumná činnost profesora Mencla. Jako součást katedry pod jeho vedením působilo i pracoviště mechaniky zemín ČSAV v Brně. Jeho přínos pro rozvoj vědeckého poznání v oboru byl obrovský, stejně jako jeho výjimečné a cenné schopnosti bezprostřední aplikace nových poznatků do stavební praxe.

Mnoho let pomáhal profesor Mencl rozvíjet inženýrské disciplíny na Komenského univerzitě v Bratislavě. Odborně působil i jako vědecký spolupracovník podniku Inženýrskogeologický a hydrogeologický prieskum v Žilině.

Profesor Mencl přednášel na řadě zahraničních univerzit. Např. v roce 1968 působil dva semestry na Cornell University v USA, dále pak v Kanadě a v Norsku. Mimořádně rozsáhlá byla jeho znalecká a expertní činnost v zahraničí. Od-

borně působil v Polsku, v Rumunsku, v Itálii, v rámci UNESCO v Peru. V roce 1965 byl generálním zpravodajem mezinárodní světové konference mechaniky zemín a zakládání staveb v kanadském Montrealu.

Vyjmenovat veškeré stavby v bývalém Československu, na nichž se profesor Mencl podílel, k jejichž dokončení či bezpečnému provozu přispěl, by bylo jen velmi obtížné. Stavby, k jejichž vzniku přispěl svými vynikajícími vědomostmi a vždy ochotně odbornou radou, vyjmenovat nelze. A tak jen namátkou vzpomeňme díla, na nichž zůstane jeho jméno navždy zapsáno: přehrady Vážské kaskády, přehrady Těrlícko, Šance, Morávka na severní Moravě, přečerpávací vodní elektrárny Dalešice, Čierný Váh, Dlouhé Stráně, zajištění stability svahů velkolomů a výsypek v Severočeském uhelném revíru a mnoho a mnoho dalších, které jsou s touto vynikající osobností úzce spjaty.

Pan profesor Mencl již mezi námi není. Natrvalo však zůstává ve vzpomínkách a v podvědomí naší odborné stavební veřejnosti, ve vědomí tisíců absolventů, kterým byl víc než obětavým pedagogem a odborným rádcem. Pro naše stavebnictví vykonal velmi mnoho a patří mu za to upřímný dík.

*Doc. Ing. Ladislav Štěpánek, CSc.,
prorektor VUT v Brně*

Projednááme dlouhodobé záměry brněnských fakult VUT

V letošním kulatém roce, s novým vedením VUT i většiny fakult považujeme za jednu ze stěžejních činností přípravu a projednávání dlouhodobých záměrů. Podpisem rektora dne 31. 5. 2000 byla dokončena novelizace dlouhodobého záměru VUT s aktualizací na rok 2001, investičním záměrem do roku 2003 a výhledem do roku 2006 (DZ VUT, dokumenty A, B C). Přípravy na vypracování dlouhodobých záměrů fakult začaly již v období března a dubna.

Vzhledem k řadě nejasností a rozdílnému přístupu fakult vedení VUT 4. července rozhodlo, že v průběhu prázdnin Prof. Ondráček z pověření rektora předběžně projedná s vedením fakult návrhy DZ. V průběhu září pak měly být projednány na úrovni vedení VUT a fakult. Dále bylo rozhodnuto, že zásadním společným problémům VUT, které vyplnou z projednávání dlouhodobých záměrů, bude věnováno výjezdní zasedání představitelů VUT a jejich fakult 3. a 4. října 2000.

V průběhu prázdnin pracovní jednání s vedením fakult proběhla. Je třeba ocenit přístup vedení fakult. Jednání se vždy zúčastnila reprezentace fakulty v čele s děkanem fakulty a probíhala v přátelském a vysoce konstruktivním duchu. Jejich výsledkem bylo nejen ujasnění smyslu dlouhodobých záměrů fakult a jeho projednávání, ale rozhodnutí fakulty připravit upravený návrh DZ pro jednání s vedením VUT. Fakulta chemická a Fakulta elektrotechniky a informatiky již v podstatě předčasně v březnu, resp. červnu DZ přijaly. Proto bylo dohodnuto, že Fakulta chemická předloží novelizaci a Fakulta elektrotechniky a informatiky schválený DZ s doplňky vedení FEI.

Při pracovních jednáních se ukázalo, že ne vždy byl do důsledků pochopen smysl DZ a důvody projednávání DZ fakult s vedením VUT. Proto je vhodné zopakovat k této problematice alespoň nejdůležitější okolnosti.

Z nového zákona o vysokých školách (zákon č. 111/1998 Sb.) vyplývá povinnost:

a) vysoké školy vypracovat, orgány VŠ přijmout a s MŠMT projednat dlouhodobý záměr VŠ (DZ VŠ) na období, ve formě a termínu společ-

ném pro všechny VŠ (stanoví ministr), a jeho aktualizaci. Nyní je období do roku 2005 a forma je dána formou vydaného DZ MŠMT a doporučením jejího dodržení;

b) vypracovat a orgány fakulty přijmout dlouhodobý záměr fakulty (DZF), který ze zákona musí být v souladu s DZ VUT. Jeho formu zákon neupravuje, ale v duchu zákona je oprávněný požadavek, aby i forma byla v souladu s DZ VUT.

Vedle DZ MŠMT, který je dlouhodobým záměrem za oblast vysokých škol, se jedná o soustavu dokumentů DZ VUT a DZ jednotlivých fakult. Je třeba znovu zdůraznit, že jde o soustavu dokumentů, neboť zákon jednoznačně vyžaduje, aby dlouhodobé záměry fakult byl v souladu s dlouhodobým záměrem VUT, ne naopak. Základní je tedy záměr VUT, na jehož formulaci se fakulty podílely a podílejí. Pokud byl přijat, musí fakulty své záměry formulovat v souladu s tímto nadřazeným záměrem.

Smysl a cíl soustavy dokumentů (DZ VŠ a DZ jejich fakult – SDZ VŠ) v komplexu zákon neuvádí. Jen v § 18 odst. 4 při výčtu rozhodných okolností pro výši státní dotace vysoké školy na prvním místě uvádí DZ VŠ. Pak i tento přístup je oprávněný vzhledem k fakultám. Zařazení dlouhodobých záměrů do zákona má však v souladu se záměry zákonodárců podstatně širší a zásadní význam. Jde o to, aby každá VŠ měla svůj významný dokument strategického řízení VŠ, a to jak vnějšího (ve vztahu k celé oblasti vysokých škol), tak vnitřního (ve vztahu k VŠ a jejím součástí). Významnost je dána nejen nutností strategického řízení instituce obecně, ale i tím, že na přípravě, projednávání a schvalování se

ze zákona samosprávné orgány – vědecké rady, akademické senáty a u DZ VUT Správní rada a MŠMT.

Z uvedeného vyplývá několik okolností:

1. Primární je DZ VUT, na jeho přípravě se musí podílet fakulty, což bylo na VUT plně respektováno.

2. Fakulta má svůj DZ, který je schvalován jen na fakultě. Podmínkou však je jeho soulad s DZ VUT.

3. Pro výši dotace fakultě je rozhodný DZ fakulty a jeho soulad s DZ VUT.

Zabezpečení souladu DZ F s DZ VUT je cílem projednávání DZ F na úrovni vedení. Organizace projednávání je upravena tak, aby se potenciálně zúčastnili ze strany vedení všichni jeho členové (rektor, prorektor, kvestor, kancléřka, předseda AS VUT) a za fakultu minimálně a povinně děkan, proděkan – statutární zástupce, předseda AS fakulty.

Dne 11. září proběhlo projednávání DZ s FSI. V téměř tříhodinovém jednání maratónu se probíraly předem dané okruhy problémů. Závěr byl jednoznačný. DZ FSI je plně v duchu DZ VUT, jen některá konkrétní vyjádření záměrů by měla být upřesněna nebo doplněna 18. 9.

Následovala projednávání s Fakultou stavební a Fakultou podnikatelskou. Také tato jednání vycházela z principu souladu, ale podrobněji byla rozebírána konkretizace záměrů na fakultách. Ta se týkala zejména vývoje v předpokládaných počtech studentů a upřesnění ve vymezení struktury studijních programů.

Další dva pondělky byly určeny pro projednávání se zbývajícími fakultami – 24. září Fakulta architektury, Fakulta chemická, 2. října Fakulta elektrotechniky a informatiky a Fakulta výtvarných umění. Souhrnnému projednávání dlouhodobých záměrů VUT i jeho fakult bylo věnováno výjezdní zasedání vedení VUT a vedení fakult. Protože jde o závažné strategické jednání, budeme o něm podrobně informovat.

Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc.

Prof. Ing. Emanuel Ondráček, CSc.

USNESENÍ 49. ZASEDÁNÍ ČESKÉ KONFERENCE REKTORŮ

Lednice na Moravě, 21. a 22. září 2000

Česká konference rektorů (ČKR) přijala na svém 49. zasedání následující usnesení:

1. ČKR s politováním konstatuje, že předpokládané finanční prostředky ze státního rozpočtu pro vysoké školy na rok 2001 jsou nedostatečné pro realizaci připravených rozvojových programů, čímž se nadále prohlubuje tíživá situace vysokých škol České republiky. ČKR pověřila své předsednictvo, aby v této záležitosti neprodleně jednalo s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.
2. V souladu s narůstajícím významem vysokých škol při vytváření evropského vzdělávacího a výzkumného prostoru zahájila ČKR práce na koncepci dalšího rozvoje vysokých škol ČR, která by zabezpečovala jejich dlouhodobou prosperitu v těchto nových podmínkách. V souvislosti s probíhající restrukturalizací systému studia na vysokých školách ČR očekává ČKR ze strany státu vytvoření podmínek, které by zajišťovaly jejich kontinuální rozvoj.
3. ČKR se zabývala návrhem věcného záměru zákona o výzkumu a vývoji a zdůraznila nezbytnost institucionálních prostředků pro výzkum na vysokých školách. V návaznosti na Národní politiku výzkumu a vývoje doporučuje ČKR vytvářet ze strany státu základní podmínky pro podporu a rozvoj výzkumu a vývoje v jednotlivých regionech.
4. ČKR podporuje návrh sdružení CESNET, aby prostředky získané z prodeje sítě CESNET byly využity výhradně pro rozvoj sítě a zkvalitnění služeb pro členy sdružení. ČKR požaduje, aby představenstvo sdružení rozpracovalo návrh využití prostředků získaných z prodeje sítě CESNET a předložilo jej k posouzení ČKR ještě před projednáváním na valné hromadě sdružení.

V Lednici na Moravě dne 22. září 2000

*Za Českou konferenci rektorů
Prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc., předseda*

Rozvíjí se spolupráce akademických senátů brněnských vysokých škol

Prvního června tohoto roku se na popud předsedy AS MU v Brně Doc. Ing. Lubomíra Kostroně, CSc. poprvé sešli předsedové akademických senátů všech univerzitních vysokých škol brněnského regionu, aby se vzájemně blíže poznali a vyměnili si zkušenosti ze své činnosti.

Druhé setkání představitelů akademických senátů se uskutečnilo 18. září v Centru VUT v Brně. Na pozvání předsedy AS VUT v Brně Doc. Ing. Františka Zbořila, CSc. se za jednotlivé univerzity jednání zúčastnili Prof. PhDr. Jindřiška Bártová a JUDr. Lenka Valová (předsedkyně a místopředsedkyně AS JAMU), Doc. Ing. Eva Münsterová, CSc. (místopředsedkyně AS VUT), RNDr. František Herodek (místopředseda AS VŠPV), pplk. Doc. Ing. Luděk Hodboť, CSc. (předseda AS VA), Doc. PhDr. Lubomír Kostroně, CSc. (předseda AS MU), Ing. Jiří Pospíšil, CSc. (předseda AS MZLU) a RNDr. Milan Zemlička, CSc. (předseda AS VFU).

Stěžejní body diskuse se týkaly problémů souvisejících s novelou vysokoškolského zákona, se sestavo-

váním rozpočtů škol (výší státní dotace, nákladových koeficientů fakult, pravidel sestavování rozpočtu), se zaváděním třístupňového studia (bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů), se zvyšováním počtu studentů a se spoluprací akademických senátů s Radou vysokých škol. Přítomní vyjádřili snahu o vytváření společných stanovisek k zásadním problémům, které by pak jejich zástupci tlumočili ve vyšších orgánech, především v Radě vysokých škol.

Další setkání představitelů akademických senátů vysokých škol brněnského regionu se uskuteční 23. října a jeho přípravy se ujal předseda AS MZLU, Ing. Jiří Pospíšil, CSc.

Doc. Ing. František Zbořil, CSc.

VUT NA VELETRHU

Letošní ročník Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně měl jako speciál veletrh Automatizace, kterého se Vysoké učení technické v Brně účastní vlastním stánkem v pavilónu C na 2. galerii. Doprovodný program tvořil seminář „Vize automatizace v 3. tisíciletí“, který se konal dne 20. 9. 2000 v kongresovém sále BVV. Přednášejícími byli významní odborníci jak z praxe, tak z výzkumu. Zásadní referát přednesl Dr. Hansjoerg Hammer, vedoucí výzkumu firmy Siemens, za akademickou oblast promluvil děkan Fakulty elektrotechnické Českého vysokého učení technického v Praze Prof. Ing. Vladimír Kučera, DrSc., současný viceprezident a budoucí prezident mezinárodní organizace IFAC (International Federation of Automatic Control). Dr. Hansjoergu Hammerovi byla při jeho návštěvě Centra VUT v Brně dne 20. 9. 2000 udělena pamětní mince VUT vydaná u příležitosti loňského 100. výročí založení Vysokého učení technického v Brně, této nejstarší vysoké školy na Moravě.

*PhDr. Jitka Vanýsková
kancléřka VUT v Brně*

PŘEDSTAVUJEME

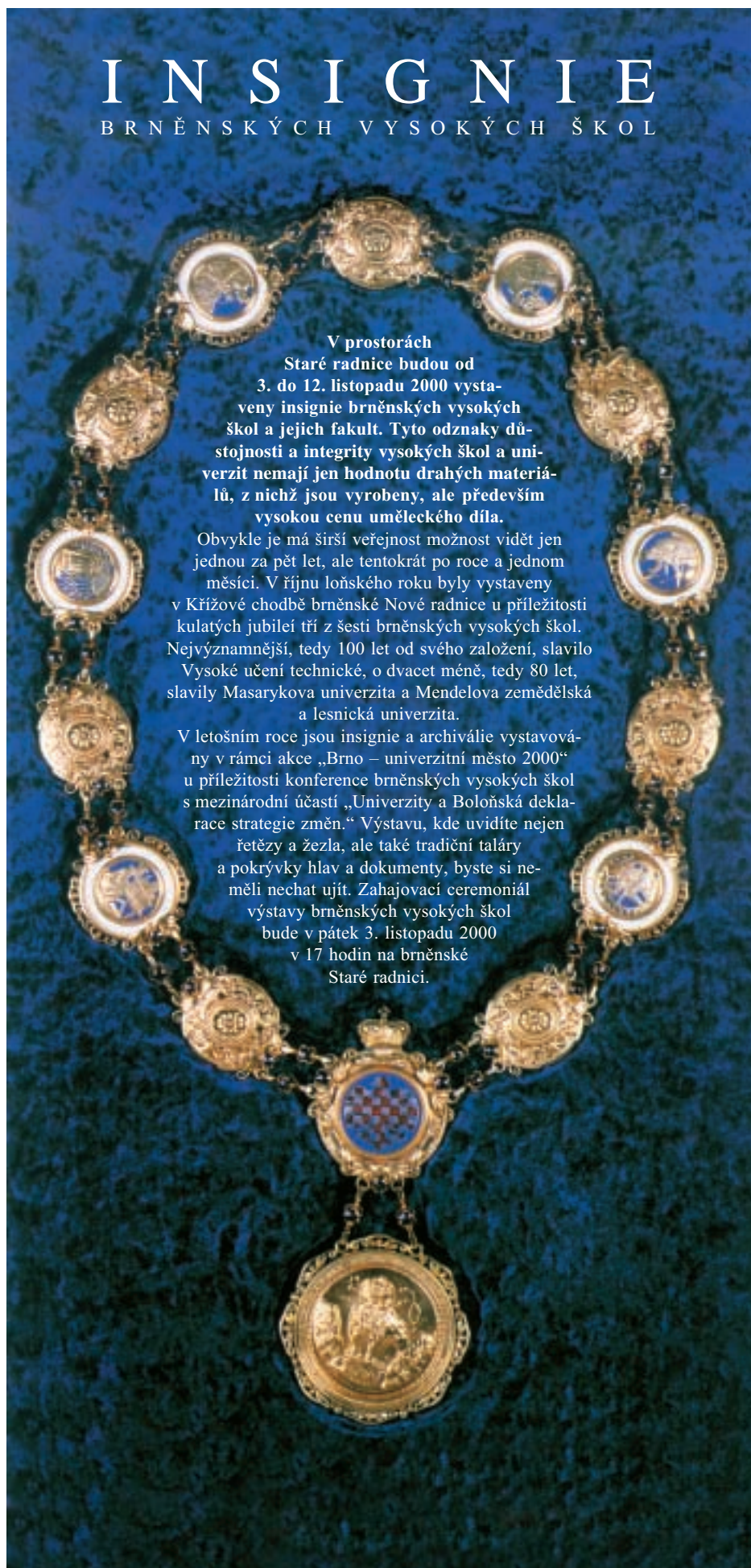

PhDr. Jitka Vanýšková

1. 9. 2000 nastoupila do funkce kancléřky Vysokého učení technického v Brně PhDr. Jitka Vanýšková. Na VUT přešla z Českého rozhlasu Brno, kde působila jako redaktorka a moderátorka redakce zpravodajství a publicistiky.

Ing. Bohumír Svoboda, CSc.

1. 6. 2000 nastoupil do funkce vedoucího oddělení zahraničních styků Vysokého učení technického v Brně Ing. Bohumír Svoboda, CSc. Na VUT přešel z Geologického inženýrství, a. s., kde zastával funkci obchodně-technického náměstka ředitele.

„Univerzity a Boloňská deklaráce. Strategie změn“

V posledním období se stále častěji hovoří o „Sorbonské deklaraci“ o harmonizaci výstavby Evropského systému vysokého školství, o „Boloňské deklaraci“ o Evropském prostoru vysokoškolského

vzdělávání a o jejich vlivech na naše vysoké školy. Hovoří se o nutnosti změn v systému našeho vysokého školství a také o dopadech na stávající strukturu a organizaci vysokoškolského vzdělávání.

Zmíněné dokumenty a realizace jejich obsahu jistě přinesou řadu otázek a problémů. Potřeba diskuse, výměny názorů a zkušeností, a to nejen v rámci naší republiky, iniciovala myšlenku uspořádat konferenci na dané téma. Konference „Univerzity a Boloňská deklaráce. Strategie změn“ uspořádá Magistrát města Brna spolu se všemi brněnskými vysokými školami ve dnech 2. až 3. listopadu 2000 jako vrcholnou akci projektu „Brno – univerzitní město 2000“. Dějištěm konference budou prostory brněnské Nové radnice, jakož i další městská zařízení. Na konferenci jsou zváni přední reprezentanti evropských univerzit a univerzitních sítí, z nichž mnozí již závazně přislíbili svou účast. Úkolem konference má být otevřená rozprava o procesu deklarovaném mj. Boloňskou deklarací (jejíž plné znění uvádíme jako samostatný dokument) a vedoucím ve svých konečných důsledcích k internacionalizaci univerzit na evropském kontinentě. Konference se koná v Brně zejména z toho důvodu, aby- chom obrátili pozornost dosavadních i potenciálních zahraničních partnerů na specifika brněnského a celého českého vysokého školství.

Mezinárodní konference „Univerzity a Boloňská deklaráce. Strategie změn“ pořádaná Radou města Brna a šesti brněnskými univerzitami (Masarykova univerzita, Vysoké učení technické, Veterinární a farmaceutická univerzita, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, Janáčkova akademie múzických umění, Vojsenská akademie), Brno, Česká republika, 2. – 3. listopadu 2000 – Předběžný program:

Středa 1. listopadu

Koncert

19.30 – 22.30 (Besední dům)

Zahajovací koncert Akademického cyklu Státní filharmonie Brno a následná diskuse v klubu o přístupu univerzit ke kulturnímu dění ve městech.

Čtvrtek 2. listopadu

Zahajovací ceremonie

9.00 – 9.30 (Nová radnice)

Vystoupení primátora města Brna RNDr. Petra Duchoně

Vystoupení zástupců ministerstev

Vystoupení rektora Masarykovy univerzity Prof. RNDr. Jiřího Zlatušky, CSc.

Plenární jednání

„Dvoustupňová studia a jejich hlavní problémy“

9.30 – 12.30 (Nová radnice)

Předseda: Jiří Zlatuška (Brno)

Jiří Witzany (Praha): *Dvoustupňová studia na technických univerzitách.*

Ludvik Toplak (Maribor): *Legislativní podmínky pro vytvoření společného prostoru – nezbytné změny v jednotlivých státech.*

Guy Haug (Genčve): téma bude upřesněno.

Martin Černohorský (Brno): *Problémy kompatibility evropských kreditních systémů.*

Petr Matějů (Praha): *Strukturované studium a vícezdrojové financování vysokých škol – dvě strany jedné mince.*

Jan Koucký (Praha): téma bude upřesněno

Ivo Možný (Brno): *Stratifikace a specializace terciárních studií z hlediska posledního zaměstnání absolventa.*

Paralelní jednání

14.30 – 18.30

Sekce technických univerzit

Předseda: Petr Dub (Brno), Jan M. Honzík (Brno): téma bude upřesněno.

Denis McGrath (Irsko): *Dopad Boloňské deklarace na inženýrské vzdělávání v Evropě.*

Petr Stehlík (Brno): *Studium na technických univerzitách z různých pohledů.*

Petr Vavříň (Brno): téma bude upřesněno.

Další část jednání se uskuteční formou „workshopu“.

Sekce vojenských vysokých škol

Předseda: Alexander Sikora (Brno)

Miroslav Líška (Liptovský Mikuláš)

Stanislaw Gebala (Polsko)

Florian Wojcik (Polsko)

Další část jednání se uskuteční formou „workshopu“.

Pátek 3. listopadu

Plenární jednání

„Vysoké školy v evropském ekonomickém a kulturním prostoru“

9.00 – 11.30 (Nová radnice)

Předseda: Inge Knudsen (Bruxelles) Arthur Mettinger (Wien): *Specifika evropských univerzit – co dělá toto vyučování evropským.*

Jean Pierre Masson (Rennes): *Evropská a mezinárodní politika.*

Claus Unger (Hagen): *FernUniversität Hagen na cestě k evropské univerzitě.*

J. D. Oostwoud Wijdenes (Utrecht): *Problémy uměleckých škol.*

Laeh Gaffeon (Praha): *Srovnávací analýza struktury bakalářského a magisterského studia uměleckých škol v Nizozemí a České republice.*

Plenární jednání

„Kreditové systémy a modularizace jako prostředek vzdělávání ve společném evropském prostoru“

13.30 – 15.00 (Nová radnice)

Předseda: Ludvik Toplak (Maribor) Inge Knudsen (Bruxelles): *Jednotlivé kreditové systémy a modularizace naplní osnov výuky.*

Jiří Fukač (Brno): *Přednosti a rizika modularizace v humanitních disciplínách.*

Stefanie Hofmann (Greifswald): *Bakalář a Magister – Greifswaldský model.*

Christian Schmalzl (Regensburg): *Modelový projekt – modularizace.*

Obecná rozprava

15.15 – 16.30 (Nová radnice)

Předseda: Jan Vrbka (Brno)

Zahajovací ceremonie výstavy brněnských vysokých škol (Stará radnice) 17.00 – vernisáž výstavy insignií a archiválií brněnských vysokých škol.

Těmito akcemi hodláme přispět jak k realizaci projektu „Brno – univerzitní město 2000“, tak i ke konkrétnímu naplňování myšlenek zmíněných deklarací.

Prof. Ing. Jiří Kazelle, CSc.
prorektor VUT v Brně

Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání

Společné prohlášení ministrů školství evropských států na setkání v Boloni dne 19. června 1999

Díky mimořádným výsledkům, kterých bylo v posledních několika letech dosaženo, stává se evropský proces stále konkrétnější a důležitější skutečností pro Evropskou unii a její obyvatele. Perspektivy rozšiřování a prohlubování vztahů s ostatními evropskými státy dávají této skutečnosti ještě další rozměry. Ve většině politického a akademického světa a ve veřejném mínění jsme svědky rostoucího uvědomění si potřeb vytvořit ucelenější Evropu s dalekosáhlejším vlivem založeným a budovaným zejména na posílení intelektuální, kulturní, sociální, vědecké a technologické dimenze tohoto kontinentu.

„Evropa znalostí“ je v současné době široce uznávána jako nenahraditelný faktor sociálního a lidského růstu a jako nepostradatelná součást upevňování a obohacování evropského občanství, které je schopno poskytnout občanům potřebné kompetence tváří v tvář výzvě nového tisíciletí spolu s vědomím sdílených hodnot a sounáležitosti ke společnému sociálnímu a kulturnímu prostoru.

Význam vzdělání a školské spolupráce pro rozvoj a posílení stabilních, mírových a demokratických společností je všeobecně uznáván jako klíčový, a to tím spíše, je-li brána v úvahu situace jihovýchodní Evropy.

Sorbonnská deklaráce z 25. května 1998, která byla založena na těchto úvahách, zdůraznila ústřední roli vysokých škol ve vývoji evropské kulturní dimenze. Současně položila velký důraz na vytváření evropského prostoru ve vysokém školství jako klíčového prostředku pro podporu mobility občanů, jejich zaměstnanosti a rozvoje kontinentu všeobecně.

Několik evropských zemí přijalo pozvání zapojit se do snah k dosažení cílů vymezených v deklaraci, podepsat ji nebo vyjádřit v zásadě svůj souhlas. Směr, kterým se ubíralo několik vysokoškolských reforem, jež byly mezitím v Evropě zahájeny, prokázal odhodlanost řady vlád podniknout v této oblasti příslušné kroky.

Na druhé straně evropské vysoké školy přijaly tuto výzvu a převzaly hlavní roli při budování evropského prostoru ve vysokoškolském vzdělávání, a to rovněž na základě hlavních principů zakotvených v dokumentu Magna Charta Universitatum z roku 1988. Toto má obrovský význam za předpokladu, že nezávislost a autonomie vysokých škol zajistí průběžnou adaptaci systému vysokoškolského vzdělávání a výzkumu na měnící se potřeby, požadavky společnosti a pokrok ve vědě.

Byl stanoven správný směr a smysl tohoto kurzu. Nicméně k dosažení větší slučitelnosti a srovnatelnosti vysokoškolských systémů je třeba vyvíjet trvalou snahu, která pomůže završit tento proces. Potřebujeme ho povzbuzovat konkrétními opatřeními, abychom dosáhli zřetelných kroků vpřed. Na setkání 18. června se zúčastnili odborníci a experti významného postavení ze všech států našeho okruhu a získali jsme velmi užitečné návrhy pro další iniciativy.

Je nutné se zejména soustředit na cíl posílit mezinárodní konkurenceschopnost evropského systému vysokého školství. Životaschopnost a výkonnost každé civilizace může být posuzována mírou přitažlivosti své kultury pro ostatní země. Musíme získat jistotu v tom, že systém evropského vysokého školství je v celosvětovém měřítku tak přitažlivý, jak odpovídá našim mimořádným kulturním a vědeckým tradicím.

Současně s tím, že jsme potvrdili naši plnou podporu obecným principům obsaženým v Sorbonnské deklaraci, usilujeme o sladění našich aktivit k dosažení v krátkém čase, tj. v každém případě v prvním desetiletí třetího tisíciletí následujících cílů, které pokládáme za primárně důležité z hlediska vytvoření evropského prostoru vysokoškolského vzdělání a pro podporu evropského systému vysokého školství z celosvětového hlediska:

Přijetí systému srozumitelných a srovnatelných stupňů vysokoškolského vzdělání, mimo jiné prostřednictvím zavedení přílohy k diplomu, v zájmu toho, aby se zvýšila možnost zaměstnání Evropanů a mezinárodní konkurenceschopnost systému evropského vysokého školství.

Přijetí systému založeného v zásadě na dvou základních cyklech, pregraduálním a postgraduálním. Přístup k druhému cyklu bude možný po úspěšném splnění prvního cyklu studia v délce obvykle tří let. Titul získaný po ukončení prvního cyklu bude rovněž mít platnost z hlediska evropského trhu práce jako odpovídající kvalifikační stupeň. Druhý cyklus by měl vést k dosažení magisterského nebo doktorského titulu, případně obou titulů, jak je tomu ve většině evropských zemí.

Vypracování systému kreditů – podobně jako v systému ECTS – jako vhodného prostředku podpory všestranné studentské mobility. Kredity bude možné získat i v jiných systémech než ve vysokoškolském vzdělání, tj. včetně celoživotního vzdělávání za předpokladu, že budou uznány přijímající vysokou školou.

Podpora mobility odstraněním překážek, které brání efektivnímu využívání svobodného pohybu se zvláštním zřetelem na:

- studenty a jejich přístup ke studiu a zaškolení a k příslušným službám,
- učitele, výzkumné pracovníky a administrativní personál, uznání a započítání období stráveného výzkumem, výukou a školením na trhu práce v Evropě bez omezení jejich statutárních práv,
- podporu evropské spolupráce v oblasti udržování kvality se zřetelem na vypracování srovnatelných kritérií a metodologie,
- posilování nutné evropské dimenze do vysokého školství zvláště s ohledem na zpracování obsahu vzdělání, spolupráci mezi institucemi, programy mobility a integrované programy studia, zaškolení a výzkumu.

Chceme pracovat na naplnění těchto cílů – v rámci našich institucionálních pravomocí a při respektování různorodosti kultur, jazyků, národních vzdělávacích systémů a autonomie vysokých škol – a upevnit evropský prostor vysokoškolského vzdělání. Pro dosažení tohoto cíle budeme usilovat o mezivládní spolupráci spolu s těmi nevládními evropskými organizacemi, které mají kompetence v oblasti vysokého školství. Očekáváme, že vysoké školy budou opět rychle a kladně reagovat a aktivně přispějí k úspěchu našeho snažení. Jsouce přesvědčeni o tom, že vytvoření evropského prostoru vysokého školství vyžaduje trvalou podporu, pozornost a přizpůsobování se k neustále se měnícím potřebám, rozhodli jsme se setkat se opět během dvou let, abychom posoudili dosažený pokrok a další kroky, které bude třeba učinit.

Dokument podepsalo 31 ministrů školství evropských zemí.

NZ + BD + ES = ZS

Slovní vyjádření výše uvedené rovnice je toto:

Navrhovaná novela vysokoškolského zákona spolu s Boloňskou deklarací a ekonomickou situací českých vysokých škol by měla vést k zásadním změnám studijních programů. V následujícím článku se pokusím tento názor obhájit.

Nejprve některé základní informace. Všechno je sice na Internetu a „každý si to může přečíst“, ale obvykle to skoro nikdo neudělá a pak vzniká řada nedorozumění.

Novela VŠ zákona, předložená skupinou poslanců Parlamentu ČR, obsahuje šest změn, z nichž podstatné jsou tři. První by umožnila omezený vstup vysokých škol do obchodních společností. To uvítají především techniky, které se obvykle podílejí na aktivitách různých technologických a vědeckých parků (viz zlatá akcie VUT u ČTP Brno). Druhý návrh otevírá možnost studia v některém z akreditovaných studijních programů školy formou celoživotního vzdělávání, které univerzita bude nabízet za úplatu (doplňková hospodářská činnost, školné). Český řečeno cesta pro ty, kteří z kapacitních důvodů neuspěli v řádném přijímacím řízení a tedy určité řešení současného převisu poptávky po studiu na některých fakultách, které by tak mohly (teoreticky) získat chybějící peníze. Pravdivé je i oficiální zdůvodnění, které uvádí potřebu řešit zejména ty případy, kdy uchazeči byli odmítnuti z politických důvodů (do r.1989) nebo nedostali příležitost v minulých deseti letech, protože univerzity nenašly způsob, jak zvýšenou poptávku řešit (sic). Tito lidé jsou již mnohdy výdělečně činní a přesto by chtěli akademické vzdělání získat. Pro VUT (snad s výjimkou FP a FAME ve Zlíně) celkem nepodstatné. Kromě toho sdílím názor právníků, že tento návrh by dříve či později skončil u Ústavního soudu. Pokud se nenajdou doplňující vymezující podmínky, je to forma skrytého školného a dovedu si představit ten korupční tlak, když bude přijato X uchazečů, kteří budou studovat zdarma a ostatní, počínaje X+1, bu-

dou muset za studium (byť formou celoživotního vzdělávání) zaplatit.

Nejdůležitější – i z hlediska VUT – je třetí navrhovaná změna, která definuje vysokoškolské vzdělání jako třístupňové: bakalář – magistr – doktor. Podmínkou vstupu do magisterského programu je úspěšně dokončené bakalářské studium. To je v souladu s tou částí Boloňské deklarace, kde se mluví o sjednocení systému vysokoškolského vzdělání v evropském prostoru. V zájmu vzájemného uznávání (nutné pro mobilitu i schopnost konkurence s neevropským – zejména americkým – školstvím) se podepsaní ministři připojují k systému pregraduálního a postgraduálního školství a v průběhu příštích deseti let jej budou zavádět. Nejde o žádný diktát, bylo by však pošetilé trvat na výjimečnosti, jestliže to většina států EU přijme. Důležité signály už tu jsou: předseda německé konference rektorů při návštěvě VUT potvrdil vysokou pravděpodobnost zásadních změn na německých univerzitách a ministr školství Norska na březnové konferenci EUCEN v Bergenu dokonce mluvil o nejzávažnějších změnách v norském vysokém školství od dob jeho vzniku. Jeden reprezentant velkého národa, druhý malého. To stojí za úvahu.

Ať jsou motivy předkladatelů novely VŠ zákona jakékoliv a novela skončí v koši nebo bude přijata, jedno je jisté: posledně uvedené návrhy se dotýkají dvou nejpálčivějších problémů českých VŠ. Nedostatek peněz a množství nepřijatých uchazečů jsou dlouhodobé skutečnosti. Racionální je i tato úvaha: v současné době studuje na veřejných VŠ v ČR asi 165 tisíc studentů ve skladbě 90 % v magisterských programech a 10 % v bakalářských (přibližně). Nárůst složitosti všech lidských činností (chcete-li technologií) nutně vyžaduje zvýšit tu část mladé populace, které se dostane vyššího (terciárního) vzdělání. Jinak se nemůžeme počítat mezi vyspělé státy. V českých podmínkách to znamená mít (i při poklesu demografické křivky) na vysokých školách 230–250 tisíc studentů, ovšem ve skladbě cca 75 % bakalářů a 25 %

magistrů. Z pohledu inženýrských fakult VUT: 75 % absolventů je určeno pro provoz, 25 % pro výzkum a vědu. Připomeňme slova nejmenovaného děkana VUT: „Již v současné době máme absolventy v této skladbě, jenomže jim všem dáváme titul Ing“.

Všechny obory by tedy měly závest bakalářské studium a udílet diplomy před vstupem (pokračováním) do magisterského (inženýrského) studia. Lze uvažovat o určité skupině studentů, kteří od začátku tihnou k vědecké práci, a těm nabídnout tzv. „tunel“, specializované studium vedoucí nejpřímější cestou k inženýrskému diplomu. Dále můžeme navrhnout paralelní či ypsilonové bakalářské studium. Omyl. Přicházejí ekonomické důvody a s nimi závěr: jedinou schůdnou cestou je sériový bakalář.

Jsem zastáncem názoru, že naše současné inženýrské studijní programy patří k nejpromyšlenějším a možná nejlepším na světě (ve svém oboru to umím i obhájit). Jenže jsou nekompatibilní s předpokládaným systémem a hlavně jsou drahé. Tento stát na takový způsob vzdělávání prostě nemá. Chci věřit, že ministr Zeman získá příští rok pro vysoké školy slíbené miliardy navíc, ale současný finanční stav je tak hluboko pod přijatelnou a ve světě běžnou hladinou, že to bude jen větší/menší kapka. Člověk nemusí být věhlasný ekonom, aby si spočítal výkonnost české ekonomiky na jedné straně a potřeby ministerstev sociálních věcí, obrany, kultury i školství na straně druhé. Bez ohledu na barvu vlády prostě není kde brát a na radikální změnu v dohledné době může věřit jen autor sci-fi.

Domnívám se, že výsledek je předvídatelný. Kroky, vedoucí k výše uvedeným změnám počtu a struktury studentů, snadněji skuteční humanitně orientované univerzity (s výjimkou lékařů a možná právníků). Podpoří-li MŠMT podle svého Dlouhodobého záměru zejména vznik a vývoj bakalářských programů, mohlo by to vést k výraznému posunu v poměru studentů humanitních a technicko-přírodovědných oborů

(ostatně naši kolegové z humanitních škol o to již dlouho usilují). Osobně se domnívám, že by to nebylo dobré s ohledem na to, že růst ekonomiky státu může zajistit spíše/jen průmysl, a to průmysl s vysokou kvalitou a hi-tech technologiemi. Nemluvě o tom, že financování českých VŠ jsou spojitě nádoby, takže důsledky by pro VUT nemusely být dobré.

Pokud přijmeme důsledky novely i Boloňské deklarace a v souladu s ekonomickými důvody navrhne bakalářské programy s návazností na magisterské studium, zbývá vyrovnat se s velmi starým problémem v novém rouše, totiž zda učit spíše znalostí nebo dovedností, čili zda připravit absolventy k okamžitému nástupu do činností, pro které byli školeni, či je vybavit teoretickými a metodickými nástroji a „konečný finiš“ nechat na zaškolovací době v konkrétním podniku. U bakalářských programů se obvykle zmiňuje „profesní vzdělání“, orientované na výkon povolání, což vede ke snahám naplnit bakalářské programy spíše praktickými předměty. Určité ústupky bude nutné v tomto smyslu učinit, ale ne na úkor teoretických a metodických základů. Vidím v tomto bodě jeden ze zásadních rozdílů mezi bakalářem a absolventem průmyslovky. Kromě toho většina technických oborů se rozvíjí tak rychle, že současně vyráběné přístroje, používané programy a technologie vyjdou z módy dříve, než absolvent skončí vojenskou prezenční službu.

Domnívám se tedy, že je vhodné připravovat studijní programy, které se zejména v bakalářských modulech budou podstatně lišit od současných programů prvních třech ročníků inženýrského studia. Pokusím se vyjmenovat hlavní pozitivní i negativní důvody i důsledky tohoto procesu:

PRO:

- soulad s Boloňskou deklarací, možnost realizovat rozsáhlejší modernizaci tématikou i strukturální (včetně vzniku nových útvarů i fakult),
- otevření terciálního vzdělávání pro větší část populace,
- větší důraz na individuální aktivitu studenta proti současnému velkému objemu organizované výuky; důsledkem by měla být i menší výuková zátěž pedagogů, což

uvolní prostor pro výzkumnou činnost,

- snížení ekonomických nákladů na výuku.

PROTI:

- bakalářský titul je v českých zemích netradiční a zejména v průmyslu budou potíže s pochopením významu tohoto titulu a zařazením absolventů (nemluvě o legislativních problémech v některých odvětvích),
- bude nutné opustit zavedené a osvědčené studijní programy, optimalizované z hlediska výchovy magistrů (inženýrů),
- větší orientace fakult a vysokých škol na bakalářské studium přináší potenciální nebezpečí snížení odborné úrovně pedagogického sboru (svědčí o tom zahraniční zkušenosti),
- je třeba počítat s tím, že v průběhu

tak závažného transformačního procesu dojde k řadě deformací, zaviněných zčásti nedostatkem zkušeností, ale i subjektivními zájmy a důvody; korekce těchto nedostatků si jistě vyžádá čas v rozsahu několika let, což v souhrnu může znamenat značné ztráty.

Jistě existuje celá řada dalších pro i proti. Již z uvedeného je však vidět, že tento problém nelze přehlížet a čím dříve připravíme alternativy nových studijních programů, tím větší máme naději na minimalizaci ztrát. Výukový proces je svou povahou velmi konzervativní neboť spektrum otevřených kurzů v akademickém roce je vázáno posloupností v jednotlivých ročnících studijního programu, což při současném pětiletém studiu již samo o sobě určuje časový horizont možných změn.

Prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc.

Mezinárodní federace učitelů živých jazyků **XX. KONGRES V PAŘÍŽI**

Ve dnech 22. – 26. července se konal v Paříži jubilejní XX. kongres Mezinárodní federace učitelů živých jazyků s ústředním mottem „Učit se jazykům na úsvitu 21. století: Výzva k pluralitě.“ Kongresy této federace mají dlouhou tradici, která začala již v roce 1931.

Letošního kongresu se zúčastnilo 234 přednášejících nejen z dvaceti evropských zemí, ale byly zde zastoupeny i všechny další světadíly: Jižní Amerika (Venezuela, Brazílie, Mexiko, Uruguay), Severní Amerika (USA, Kanada), Afrika (Jihoafrická republika, Keňa), Austrálie a Nový Zéland, Asie (Japonsko, Tchaj-wan, Libanon, Čína). Pluralita názorů na další vývoj výuky jazyků a problémy s ní spojené byla tímto širokým spektrem přednášejících ze všech kontinentů světa zaručena.

Českou republiku reprezentovaly tři samostatné příspěvky. Marie Fenclová z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy hovořila o výuce jazyků ve střední Evropě v posledním desetiletí z pozice učitelky francouzštiny, Milena Krhutová z FEI VUT se soustředila na statut jazyků na technických univerzitách a Ludmila Neuwirthová z FEI VUT se zaměřila na problematiku vztahu při výuce obecného a odborného jazyka pro akademické účely.

Jak Rada Evropy, tak její orgán Evropské centrum pro moderní jazyky, zdůrazňují nutnost znalostí nejméně dvou světových jazyků pro uplatnění se na evropském pracovním trhu. Mimořádný důraz, který Evropská unie spolu s Radou Evropy kla-

dou na výuku cizích jazyků, vyústil ve vyhlášení roku 2001 Evropským rokem jazyků. Aktivní roli sehraje též UNESCO. Základním principem tohoto roku jazyků je uvědomění si, že jazykové dovednosti jsou důležité pro vzájemné porozumění, demokratickou stabilitu, zaměstnanost a mobilitu.

České Ministerstvo školství se k iniciativě EU připojilo a ustavilo Národní koordinační výbor, který ji bude propagovat a koordinovat jednotlivé akce. Ústav jazyků FEI VUT plánuje v rámci této iniciativy uskutečnění celorepublikového semináře o jazykové politice na fakultách nehumanitního zaměření.

Již několik let UJAZ FEI nabízí studentům speciální kurzy angličtiny, které jsou zaměřeny na osvojení znalostí nutných při použití cizího jazyka pro profesní účely. Není to jen otázka speciální slovní zásoby, ale i dobré znalosti cizího kulturního zázemí, které umožňují bezproblémovou orientaci v jiném kulturním a sociálním prostředí. Naši účastí na kongresu jsme si ověřily, že nabízíme našim studentům kvalitní kurzy, které odpovídají jejich budoucím potřebám i v rámci mezinárodního uplatnění. V budoucnu by bylo ideální, kdyby každý student během svého studia měl možnost absolvovat alespoň jeden z těchto speciálních kurzů a ti, kteří jsou v magisterském studiu, pak kurzy ze dvou jazyků.

PhDr. Milena Krhutová

PhDr. Ludmila Neuwirthová

Ústav jazyků FEI VUT

Informace o stravování a ubytování

V NOVÉM AKADEMICKÉM ROCE 2000/2001

Koleje a menzy v Brně připravily v ak. roce 2000/2001 významné změny v oblasti stravování: **Postupný přechod na placení jídla prostřednictvím průkazu studenta a zaměstnance. Stravování bez objednávání jídla předem. Nabídka jídel ve více cenových relacích. Oddělení polévky, moučnicku či ovoce od hlavního jídla, které bude možno odebírat samostatně. Rozšíření doby výdeje jídel ve výdejně Technická 2 – A6, která bude mít více charakter restaurace.**

1. Postupný přechod na placení jídla prostřednictvím průkazu studenta a zaměstnance.

Harmonogram přechodu je plánován následovně:

od 25. 9. budou fungovat výdejní linky v konečné podobě – výběr lístků a platby budou probíhat v místě pokladny,

před 1. 12. zahájení provozu kontrolních terminálů pro ověření funkce karty a zůstatku na účtu, provoz jedné pokladny na naplnění konta,

od 1. 12. zahájení provozu pokladen pro nabíjení konta,

od 1. 12. zkušební provoz některých pokladen na výdejních linkách s kombinací výběru lístků ručně,

od 1. 1. 2001 plný provoz.

Principy pro použití karet

Zaměstnanci i studenti VUT v Brně (dále jen VUT) jsou vybaveni průkazy, na kterých jsou uvedeny údaje sloužící k jejich identifikaci v různých systémech, které VUT provozuje. V menzách VUT bude pro identifikaci využit magnetický proužek umístěný na zadní straně karty. Základní údaje, které jsou nahrány při vydávání karty, budou doplněny o další údaje „REGISTRACE STRÁVNÍKA“ pro potřeby užití ve stravovacích zařízeních VUT. Každý strážník musí provést „REGISTRACI STRÁVNÍKA“ v místě pro nabíjení karet a reklamace – Purkyňova 93, případně dalším, které určí KaM v Brně. Karta slouží strážníkovi pro jeho identifikaci, jak pro doplňování konta, tak při čerpání konta za odebranou stravu. Na vý-

dejních místech je možné zobrazit fotografii strážníka pro kontrolu.

Zřízení konta a jeho doplňování

KaMB vedou všem studentům a zaměstnancům, kteří se stravují ve stravovacích zařízeních VUT, konto, ze kterého jsou hrazeny veškeré nákupy prováděné na určitých místech

– menzy, bufety, občerstvení. První vklad na konto je minimálně 200 Kč. Konto se neúročí. První vklad je nutno učinit v pokladnách, které sloužily k prodeji stravenek (místa pro nabíjení karet a reklamace) Kounicova 46/48, Purkyňova 93 a Kolejní 2.

Další doplňování konta je možné jednak v místech pro nabíjení karet a reklamace, jednak v některých pokladnách na výdejních linkách v době, která je k tomu určena (mimo výdejní špičku). Doplnění konta na

výdejní lince lze provést současně s platbou za provedený nákup. Výše částky pro další doplňování konta není limitována.

Systém odběru jídel a jejich úhrada

Strážník si vybere z aktuální nabídky jídel, polévek, dalších doplňků a nápojů. Celkový nákup hradí ze svého konta v pokladně, která je umístěna na konci výdejní linky, či je součástí výdejního místa (občerstvení). Na tomto místě je při platbě strážník informován o ceně nákupu a zůstatku na účtu na grafickém zařízení a na vyžádání obdrží i účet za provedený nákup. Platbu v případě

nedostatku finančních prostředků na kontě lze doplatit ve vybraných pokladnách v hotovosti (viz doplňování konta). Zaměstnanci mají možnost odebrat jedno jídlo na „úvěr“, konto je však třeba dodatečně doplnit, a to nejpozději do konce pracovní doby pokladny dne odběru stravy.

Informace o kontu strážník

V prostorách menz jsou umístěna 3 informační místa, na kterých si strážník může zjistit výši konta

a ověřit funkčnost karty a správnost identifikačních údajů.

Reklamacce

Reklamacce, vydávání náhradních karet, dobíjení konta a získání dalších informací o čerpání konta poskytují místa pro nabíjení karet a reklamacce. V případě ztráty karty je povinnost strávnicka nahlásit tuto ztrátu na místě pro nabíjení karet a reklamacce, aby mohlo být jeho konto zablokováno a zůstatek převeden na novou kartu. Na těchto místech lze získat, v případě poškození nebo ztráty originální karty, také náhradní kartu, a to do doby vydání nového průkazu studenta či zaměstnance.

Sankce

Průkaz studenta a zaměstnance je nepřenositelný. Informace o použití průkazu studenta jinou osobou než jeho

vlastníkem bude předána příslušné fakultě VUT pro zahájení disciplinárního řízení. O použití průkazu zaměstnance jinou osobou než jeho vlastníkem bude informována příslušná fakulta – zaměstnanecký útvar. Falšování údajů na kartě případně zneužití karty bude postoupeno k dalšímu řízení příslušným orgánům.

2. Stravování bez objednávání jídla předem.

Stravování bez objednávání je trend posledních 4 let. Strávník ve stravovacím zařízení má možnost vybrat si z aktuální nabídky, která se během dne může i měnit. Sortiment jídel zůstane zachován a garantujeme, že do konce výdejní doby budou k dispozici nejméně 2 druhy jídel. Stejně tak budou i nadále nabízena bezmasá jídla.

3. Nabídka jídel ve více cenových relacích.

Strávníci budou mít možnost volby jídel ve dvou cenových úrovních. Mimo klasických jídel, která zůstanou zachována, nabídneme i jídla s vyšší vahou masa nebo vyráběná z nákladnějších surovin, která obsahují jídelní lístek.

4. Oddělení polévky, moučnicku či ovoce od hlavního jídla, které bude možno odebírat samostatně.

Menu je rozděleno na jednotlivé položky, které si strávník vybírá a kombinuje dle chuti. Ceny jídel a doplňkového sortimentu jsou následující:

Hlavní jídlo	15,00 Kč
Hlavní jídlo – výběr	2,00 Kč
Polévka, moučnick, ovoce (v této ceně pouze jako součást hl. jídla)	3,50 Kč

KOLEJNÍ MÍSTA – kritéria platná v akademickém roce 2000/2001

ZÁKLADNÍ KRITÉRIUM

Základním kritériem pro ubytování studentů v akademickém roce 2000/2001 je doba dojíždění, tj. časová vzdálenost místa trvalého bydliště od Brna. Údaje jsou zpracovávány z programů ABUS a IDOS. Doba dojíždění je zaokrouhlena na 5 minut nahoru. Interval 5 minut je současně nejmenší jednotka rozlišení času pro řazení žádostí.

Základní doba dojíždění se dělí následovně:

do 25 min. – dále neděleno; od 30 do 245 min. – po 5 min.; nad 250 min. – dále neděleno.

Žadatelé, kteří budou ubytováni bez ohledu na dobu dojíždění, jsou:

zahraniční studenti; oboustranně osiřelí studenti.

Z ubytování jsou vyřazeni studenti: se základní dobou dojíždění do 25 minut (včetně), v doktorských studijních programech může na žádost studenta učinit výjimku děkan fakulty; studující další bakalářský

a nebo nenavazující magisterský studijní program; studující v distanční formě studia.

DOPLŇUJÍCÍ KRITÉRIA

- a) student v doktorském studijním programu – 205 min.;
- b) student budoucího I. ročníku magisterského nebo bakalářského

- a) student budoucího posledního ročníku magisterského studijního programu – 45 min.;
- c) student budoucího posledního ročníku magisterského studijního programu – 45 min.;
- d) studijní výsledky a aktivity (návrh podávají děkani fakult, celkem bude kritérium přiděleno 650 studentům VUT, a to poměrně dle počtu studentů na jednotli-

vých fakultách, výsledný seznam verifikuje prorektor pro vzdělávací činnost) – 110 min.;

Doplňkové kritérium b) a c) může student uplatnit během studia na VUT v Brně každé pouze jedenkrát.

Studentovi, který získá doplňkové kritérium, bude příslušný počet minut připočten k základní době dojíždění a celková doba dojíždění určí jeho místo v pořadníku žadatelů o ubytování.

UBYTOVÁNÍ Z VÁŽNÝCH ZDRAVOTNÍCH DŮVODŮ

Ubytování studentů z vážných zdravotních důvodů bude posuzováno individuálně, mimo sestavený

pořadník žadatelů, pouze na základě předložené zdravotní dokumentace, posouzené lékařem smluvně zajištěným KaMB. Proti rozhodnutí tohoto lékaře není odvolání.

VYŘAZENÍ ŽÁDOSTI

Žádosti o ubytování je nutno podat v termínu stanoveném KaMB. Pokud student (včetně zahraničních a oboustranně osiřelých) podá žádost po termínu pro přijímání žádostí o ubytování, nebude zařazen do seznamu žadatelů o kolejní místo. Výjimku z tohoto ustanovení může udělit ředitel KaMB na základě doporučení proděkana pro studijní záležitosti příslušné fakulty.

Výjimka bude udělena v případě

dlouhodobé pracovní neschopnosti (nutno doložit dokladem o pracovní neschopnosti či lékařskou zprávou) nebo studijního pobytu mimo území ČR.

UBYTOVÁNÍ PO USPOKOJENÍ ŽADATELŮ Z POŘADNÍKU

Po uspokojení všech žadatelů – studentů VUT v Brně, KaMB ubytují další žadatele – studenty VUT a dalších vysokých škol v Brně, v pořadí dle podání žádosti. O této skutečnosti budou KaMB neprodleň informovat na WWW stránkách KaMB, VUT a úřední desce KaMB.

Koleje a menzy v Brně

POPLATKY ZA STUDIUM V AKADEMICKÉM ROCE 2000/2001

Poplatky za studium stanovuje § 58 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách (dále jen „zákon“) a návazně čl. 14 Statutu VUT v Brně. Student je povinen hradit poplatky za studium a uvést skutečnosti rozhodné pro jejich výši (§ 63 odst. 3 písm. a) zákona).

Termíny splatnosti

Poplatek stanovený podle § 58 odst. 3 zákona studentům, kteří studují déle než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok, se uhrazuje měsíčně, a to **nejpozději do 10. kalendářního dne každého započatého měsíce studia**. Při zápisu do dalšího roku studia student předloží doklad o úhradě příslušné částky za měsíc září.

Studentům, kteří budou studovat déle než je standardní doba studia prodloužená o jeden rok (§ 58 odst. 3 zákona) a byli zapsáni ke studiu před 1. červencem 1998, se poplatek za studium promíjí, jestliže po 1. lednu 1999 dokončí studium v nejkratším možném termínu navrženém děkanem a schváleném příslušným akademickým senátem (čl. 45 odst. 5 Statutu VUT).

Poplatek stanovený podle § 58 odst. 4 zákona studentům, kteří absolvovali bakalářské nebo magisterské studijní programy a studují v dalším bakalářském nebo nenavazujícím magisterském studijním programu, se uhrazuje jednorázově přede dnem zápisu do dalšího studia. Při zápisu do dalšího roku studia student předloží doklad o úhradě příslušné částky.

Podmínkou pro zápis do studia uchazeče, který byl přijat ke studiu v dalším bakalářském nebo nenavazujícím magisterském studijním programu, je uhrazení poplatku za studium podle § 58 odst. 4 citovaného zákona (čl. 11 odst. 2 Statutu VUT).

Forma placení

Poplatek student uhrazuje složenkou nebo bankovním převodem na bankovní účet příslušné fakulty.

Identifikace platby

Rodné číslo studenta se uvede jako variabilní symbol. Číselný řetězec X001, kde X je v tabulce uvedené číslo fakulty, se uvede jako specifický symbol v případě platby

složenkou u České pošty, v AV poli „údaje příkazce“ v případě platby bankovním převodem.

Čísla fakult a čísla účtů fakult

Číslo	Fakulta	Číslo účtu/kód banky
02	Fakulta stavební	111044081/5100
03	Fakulta strojíního inženýrství	111043724/5100
04	Fakulta elektrotechniky a informatiky	111044161/5100
05	Fakulta architektury	111043943/5100
11	Fakulta výtvarných umění	165372347/5100
16	Fakulta chemická	165372048/5100
17	Fakulta podnikatelská	111044532/5100
06	Fakulta technologická ve Zlíně	29633-661/0100
07	Fakulta managementu a ekonomiky ve Zlíně	29633-661/0100

Výše poplatků

Výše poplatků je odvozena od základu, který MŠMT pro akademický rok 2000/2001 vyhlásilo ve výši 2 643 Kč.

- Měsíční výše poplatku za studium stanoveného podle § 58 odst. 3 zákona je určena čl. 14 odst. 2 Statutu VUT a pro akademický rok 2000/2001 činí:
 - 670 Kč (jednu čtvrtinu základu po zaokrouhlení nahoru na desetikoruny) po dobu prvních dvanácti měsíců,
 - 1 330 Kč (jednu polovinu základu po zaokrouhlení nahoru na desetikoruny) po dobu dalších dvanácti měsíců,
 - 2 650 Kč (základ po zaokrouhlení nahoru na desetikoruny) po dobu dalších dvanácti měsíců,
 - 5 290 Kč (dvojnásobek základu po zaokrouhlení nahoru na desetikoruny) v následujících měsících.
- Poplatek za studium podle § 58 odst. 4 zákona činí za jeden rok základ, tj. 2 643 Kč (čl. 14 odst. 4 Statutu VUT).

(Směrnice rektora VUT č. 8/2000)

STUDENTI, (PO)JISTĚTE SE!

Impulesem ke vzniku a zveřejnění tohoto příspěvku byla událost, která pro samotné její aktéry byla situací novou a nutno podotknout, že nikoliv příjemnou. Jednalo se totiž o událost tzv. „škodní“, kdy student při práci na počítači dokázal svým postupem způsobit škole škodu řádově ve výši několika desítek tisíc korun.

Kde došlo k pochybení? Kdo je za vzniklou škodu odpovědný? Na kom a jakým způsobem se lze domáhat náhrady škody? Tak zněly první otázky kladené v souvislosti se zmíněným případem.

Smyslem této statě je tedy stručně pojednat o problematice odpovědnosti studentů za škody způsobené škole, a tím snad i docílit určité osvěty a prevence v oblasti předcházení vzniku škod, neboť čím více o problému víme, tím lépe a snadněji volíme optimální způsoby jednání a chování, směřující k žádanému cíli. V našem případě je tímto cílem eliminace situací vedoucích ke vzniku škod.

V povědomí naprosté většiny lidí je obecně známo, že způsobí-li někdo jinému škodu, může se poškozený domáhat náhrady. Poškodit jiného lze různým způsobem: může jít o škodu na majetku, tedy na věcech hmotných, ať již movitých nebo nemovitých, může se ale jednat i o škody nemajetkové, tzn. o škody na jiných lidských hodnotách, jako je např. lidské zdraví, život, dobré jméno, čest atp., případně o škody způsobené na duševním vlastnictví.

Stejně tak, jako způsobená škoda, i vlastní chování škůdce, které k jejímu vzniku vedlo, může mít různý charakter: jednání zaviněné a nezaviněné, přičemž pokud jde o zaviněné jednání, přichází v úvahu opět několik možností, jak je kvalifikovat. Rozlišujeme zavinění způsobené nedbalostí, ať již vědomou nebo nevědomou, a jednání úmyslné, kdy je třeba rozlišit úmysl přímý a nepřímý.

Jak je vidět, problematika odpovědnostních vztahů, tzn. vzniku a posuzování různých typů právní odpovědnosti, tvoří velmi široký a složitý komplex otázek, laikovi často málo srozumitelných.

Zabývejme se tedy pouze velmi redukováným okruhem problémů vážících se přímo k běžnému provozu ško-

ly, především k výukovému procesu, kde na jedné straně stojí škola, takto právnická osoba, a na straně druhé student, fyzická osoba, v našem případě zletilá a svéprávná, jinak řečeno plně způsobilá k právním (i protiprávním) úkonům.

A nyní vytvoříme model určité situace. V rámci běžné výuky v laboratoři nebo v počítačové učebně dojde např. v důsledku porušení nebo opomenutí bezpečnostního pravidla, technické normy, pokynu nebo příkazu vyučujícího, popř. jiné povinnosti studentem, ke zničení drahého přístroje a potažmo ke škodě na majetku školy. V tomto okamžiku vyvstává několik základních otázek:

1. Odpovídá student škole za takto způsobenou škodu?
2. Pokud odpovídá, na základě jaké právní normy?
3. Jaké jsou vůbec předpoklady vzniku odpovědnosti studenta za škodu způsobenou škole?
4. Jakým způsobem se škoda hradí a jako se lze náhrady domáhat?

Na otázku č. 1 je nutno odpovědět jednoznačně kladně: ano, student vysoké školy odpovídá škole za škodu, kterou jí způsobil při teoretickém nebo praktickém vyučování anebo v přímé souvislosti s ním.

Odpověď na druhou otázku možná leckoho překvapí. Odpovědnost studenta za škodu způsobenou při teoretickém nebo praktickém vyučování anebo v přímé souvislosti s ním se řídí – a to zdaleka ne každý ví – podle pracovních předpisů.

I když mezi studentem a školou neexistuje žádný smluvní vztah, který by bylo možno označit jako analogický se vztahem pracovní právním, obvykle založeným pracovní smlouvou, popř. jiným typem smluvního závazku upraveným zákoníkem práce, posuzuje se odpovědnost za škodu v tomto případě podle zákoníku práce a příslušných prováděcích předpisů a nespadá pod

režim práva občanského, jak by bylo možno také usuzovat. Pracovní právní předpisy obsahují pro tento účel speciální úpravu „odpovědnosti za škodu v některých zvláštních případech“.

Odpověď na třetí otázku je nutno pojmout poněkud obšírněji, neboť i samotná problematika předpokladů vzniku odpovědnosti je dosti složitá.

Jako není kouře bez ohně, obdobně není myslitelný vznik odpovědnosti studenta za škodu způsobenou škole, aniž by byly naplněny **tyto základní předpoklady:**

a) **porušení konkrétní povinnosti** studenta, a to při teoretickém nebo praktickém vyučování anebo v přímé souvislosti s ním.

Důležitá je tu souvislost s vyučovacím procesem. Pokud by se totiž jednalo o porušení takové povinnosti studenta, která nemá s vyučováním souvislost (anebo má, avšak jen nepřímou), pak odpovědnost za případnou škodu by bylo nutno posuzovat podle jiných právních předpisů a nikoliv podle zákoníku práce, tudíž i důsledky této „jiné“ odpovědnosti by byly odlišné.

Je nadmíru důležité si uvědomit, že porušení povinnosti (ať již uložené obecně závazným právním předpisem, jinou právní normou, příp. vnitřním předpisem školy) se lze dopustit nejen **aktivním jednáním** (v tomto případě protiprávním), ale i **opomenutím, tzn. nečinností** tam, kde právní nebo jiný předpis určité konkrétní jednání vyžaduje, popř. předpokládá.

b) **porušení povinnosti musí být zaviněné.**

Co vlastně rozumíme „zaviněním“? Zavinění, jednoduše řečeno, vyjadřuje psychický vztah škůdce k jeho vlastnímu jednání, které vedlo ke vzniku škody. Jak již bylo v úvodu zmíněno, může se jednat o zavinění ve formě **úmyslu** nebo **nedbalosti**, přičemž v obou případech rozlišujeme „lehčí“ a „těžší“ formu zavinění. Je tedy nezbytné pečlivě zjišťovat a posuzovat, zda škůdce chtěl škodu způsobit (tzv. „přímý úmysl“), nebo nejednal přímo s tímto úmyslem, avšak byl si vědom, že škodu může způsobit a pro případ, že ji způsobí, byl s tím srozuměn („nepřímý

úmysl“), případně věděl, že svým jednáním může způsobit škodu, avšak zcela neodůvodněně spoléhal na to, že ke škodě nedojde („vědomá nedbalost“) anebo nevěděl, že svým jednáním může způsobit škodu, ale vzhledem k okolnostem to věděl měl a mohl („nevědomá nedbalost“).

Jak je možné dovodit z popsáných forem zavinění, „nezaviněných škod“, tedy takových, za které nikdo neodpovídá, by obecně teoreticky mělo být jen velmi málo ...

c) na straně školy musí **existovat škoda**, tzn. újma na majetku, která je vyjádřitelná v penězích. Ke vzniku odpovědnosti za škodu nepostačí tedy například ohrožení majetku (byť i vážné a akutní), způsobené porušením povinnosti, musí objektivně existovat újma na majetku poškozeného.

V této souvislosti je vhodné poznamenat, že zákon pamatuje i na úpravu povinnosti k odvrácení hrozící škody, resp. na odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody, avšak toto téma je již nad rámec našeho stručného exkurzu do jedné z oblastí právní odpovědnosti.

d) vzniklá **škoda je důsledkem porušení povinnosti** studenta, tzn. mezi vzniklou škodou a porušením povinnosti je **příčinná souvislost**, tedy to, co z detektivní literatury bezpochyby všichni známe pod právním pojmem „kauzální nexus“.

Teprve tehdy, jsou-li naplněny popsané předpoklady, lze hovořit o odpovědnosti konkrétního subjektu za způsobenou škodu a vymáhat příslušnou náhradu, a tím se dostáváme k otázce č. 4.

Vyloučíme-li možnost, že by se jednalo o škodu způsobenou úmyslně, pak bude připadat v úvahu nejspíše pouze náhrada tzv. „škody skutečné“, tedy právě jen toho, o čem byl zmenšen majetek školy v důsledku škodní události. Náhrada škody je zpravidla realizována v penězích, avšak za určitých podmínek není vyloučena ani naturální restituce, tj. uvedení v předešlý stav.

Pokud odpovědná osoba prokazatelně zaviněnou škodu neuhradí dobrovolně, musí škola sáhnout ke krajnímu řešení a domáhat se náhrady škody soudní cestou. To je jistě nejméně žádoucí způsob řešení již tak nepříjemné situace a je lepší mu z mnoha rozumných důvodů předejít.

Jaké jsou však možnosti? V první řadě samozřejmě důsledné a bezpodmínečné dodržování obecně platných právních předpisů, bezpečnostních předpisů, příslušných technických norem, vnitřních předpisů a řádů školy, pokynů a příkazů vyučujících, jakož i hojné využívání nabytých odborných poznatků, vlastního kritického myšlení a předvídavosti, nepodceňování míry možného rizika ...

Je toho jistě mnoho, na co bychom měli myslet dokonce i při těch nejběžnějších a rutinních činnostech, kde si riziko možné škody již ani neuvedomujeme. Ale jak dokazuje v úvodu zmíněný případ, ono existuje. Je dobré s ním počítat.

Vhodným preventivním opatřením může být pojištění. I vlastní **odpovědnost lze pojistit**, i když je pravdou, že ne všechny pojišťovny tento druh pojištění sjednávají. Některé pojišťovací ústavy mají v této oblasti pro klienty poměrně vyhovující nabídku, je však třeba se informovat a srovnávat, neboť podmínky jednotlivých pojišťoven se liší např. co do výše sjednávané spolu-

účasti klienta, okruhu tzv. výluk (tj. případů, na něž se pojištění nevztahuje, typicky např. na škody způsobené úmyslně, v opilosti, pod vlivem drog apod.), případně i co do typu produktu (někdy lze např. toto speciální pojištění odpovědnosti sjednat v rámci pojištění domácnosti). Pojištění odpovědnosti za škody lze pak samozřejmě využít nejen v případě, kdy student způsobí škodu škole, ale ve všech dalších situacích, kdy mu vznikne odpovědnost za škodu vůči jiné osobě.

Vysoké učení technické v Brně má zájem dát svým studentům šanci chránit se před možnými riziky, o nichž bylo v tomto článku pojednáno. V současné době škola jedná o obsahu návrhu pojištění odpovědnosti za škody způsobené studenty, vypracovaném pro VUT makléřskou firmou ITEAD, a. s. V blízké době tedy budou moci všichni studenti, kteří projeví zájem, získat veškeré potřebné informace o možnostech sjednání tohoto druhu pojištění na stránkách Událostí.

JUDr. Květa Novotná
FEI VUT v Brně

Přednášky v prvním semestru U3V

Přednášky prvního semestru Univerzity třetího věku (U3V) se konají vždy v pondělí v 15.00 hodin v budově Centra VUT na Antonínské 1.

ŘÍJEN

2. 10. Úvod do světa počítačů

Doc. Ing. J. Kunovský

9. 10. Internet, fenomén moderní doby

Doc. Ing. J. Kunovský

6. 10. Celosvětové družicové komunikační systémy

Doc. Ing. M. Kasal

23. 10. Optické komunikační systémy

Doc. Ing. O. Wilfert

30. 10. Celulární systémy mobilních bezdrátových komunikací

Doc. Ing. S. Hanus

LISTOPAD

6. 11. Brněnský funkcionalismus

Prof. Ing. arch. I. Ruller

13. 11. Průmyslové město Zlín, rozvoj regionu

Prof. Ing. arch. J. Gřegoričik

20. 11. Historie a současnost dopravních podzemních staveb

Prof. Ing. I. Trávníček

27. 11. Pražské mosty jako doklad vývoje mostního stavitelství

Doc. Ing. V. Mencl

PROSINEC

4. 12. Zdroje a přeměna energie – neobnovitelné zdroje

Prof. Ing. J. Kadrnožka

11. 12. Obnovitelné zdroje energie

Dr. Ing. J. Fiedler

18. 12. Vodní energie

Prof. Ing. F. Pochylý

8. 1. 2001 Jaderná energie

Prof. Ing. O. Matal

Z novinek virtuální knihovny VUT v Brně

Web of Science

Od poloviny června je v celém areálu VUT v Brně volně přístupná databáze **Web of Science** (WoS). Přístup byl umožněn společným zakoupením této databáze konsorciem univerzit a vysokých škol ČR, Akademie věd ČR a státních vědeckých knihoven ČR.

Web of Science je webovským přístupem do tří databází obsahujících bibliografické údaje včetně abstraktů a citací prací z celého světa vzniklých v oblasti výzkumu a vývoje. Jde o tyto databáze:

Science Citation Index Expanded, Social Science Citation Index a Arts and Humanities Index.

Využití databáze:

1. Sledování posledního stavu poznání ve světové produkci výzkumu a vývoje

Web of Science daleko překonává možnosti Current Contents Connect. WoS spojuje přednosti Science Citation Index (sledování citovanosti článků) se současným sledováním obsahu cca 8440 recenzovaných časopisů s týdenní aktualizací v následující skladbě:

Science Citation Index Expanded: pokrývá 5 600 časopisů a každý týden dodává cca 16 000 nových záznamů.

Social Science Citation Index: pokrývá 1 700 časopisů a týdně je aktualizováno cca 2 900 nových záznamů

Arts & Humanities Citation Index: pokrývá 1 140 časopisů s aktualizací 2700 nových záznamů týdně.

Záznamy se rozumí s abstrakty s retrospektivou od roku 1980.

2. Využití databáze pro hodnocení citovanosti

WoS je zdrojem, ze kterého lze zjistit citovanost autorů publikujících v renomovaných světových periodikách. Tato data představují jeden ze základních údajů pro hodnocení vědecké práce.

Přístup k této databázi je zdarma z celého areálu VUT v Brně. Do konce září je přístup na server ISI do Philadelphie (zatím pro omezený počet současných uživatelů). Potom bude databáze zrcadlena v Praze na serveru Univerzity Karlovy a přístup k ní bude bez omezení současného počtu uživatelů. Změna bude oznámena na našich WWW stránkách. Současný přístup je na adrese <http://wos.isitrial.com>.

V Ústřední knihovně je tištěný anglický návod (107 str.) a seznam všech titulů časopisů, které databáze obsahuje.

Kromě nápovědy přímo u databáze jsou na adrese:

<http://www.isinet.com/isi/training> volně přístupny stručné manuály. (Po zaregistrování je zde možno získat i výše uvedený návod.)

EIFL direct

<http://search.global.epnet.com/>

User ID: eifl

Password: czechrepublik

Co je to EIFL Direct

EIFL Direct (Electronic Information for Libraries) je společným projektem Open Society Institute (OSI) a EBSCO Publishing. OSI představuje součást sítě Sorosových nadací a EBSCO je jedním z největších světových dodavatelů elektronických a tištěných časopisů.

Co nabízí EIFL Direct

EIFL Direct zpřístupňuje více než 3 300 titulů plnotextových časopisů (převážně od roku 1990), novin a zpráv informačních agentur a přes 1 300 plnotextových příručních publikací především z oblasti společenských a humanitních věd a medicíny.

EIFL Direct zahrnuje databáze:

Academic Search Elite

- 1 230 titulů časopisů s plnými texty od roku 1990 z oblasti společenských a humanitních věd,
- 3000 vědeckých časopisů s abstrakty.

Business Source Premier

- 1 320 titulů časopisů s plnými texty od roku 1990 z oborů ekonomie, finance, management, účetnictví, mezinárodní obchod, včetně Harvard Business Review a Academy of Management Review,
- 2 000 odborných časopisů s abstrakty, včetně The Wall Street Journal.

MasterFILE Premier

- 1 810 všeobecných zájmových plnotextových periodik a titulů časopisů z oblasti kultury, obchodu a zdravotnictví. Obsahuje mezi jinými Consumer Reports a nebo Scientific American,
- 2 780 periodik s abstrakty, většinou od roku 1984,
- aktualizováno denně.

Newspaper Source Plus

- více než půl milionu článků z mezinárodních anglicky psaných novin; obsahuje plné texty 112 světových deníků, např. The Moscow Times; plné texty šesti hlavních tiskových agentur jako AP Online a World Stream z Associated Press; abstrakty z The New York Times, The Wall Street Journal a USA Today, všechny od roku 1995; abstrakty z The New York Times Magazine,
- aktualizováno denně.

Comprehensive MEDLINE plus full-text

- 85 nejdůležitějších lékařských časopisů s plnými texty,
- tituly doplněny abstrakty, k dispozici jsou citace v Index Medicus, International Nursing Index a Index to Dental Literature,
- použita je indexace podle MeSH,
- aktualizováno měsíčně.

Přístup k databázím je z celého areálu VUT v Brně.

IDOKIS

Specializované pracoviště VUT – CVIS ve spolupráci s Ústřední knihovnou vyvinulo systém **iDokis**, což je knihovnický systém pro prezentaci katalogu knih na počítačové síti Internet.

Systém **iDokis** je rozdělen do dvou částí. Levá část je navigační a sdružuje všechny funkce iDokisu. Prává část je informační a slouží k výpisům a zobrazením.

První položkou levé části je **Úvod**. Tento odkaz Vás informuje o systému iDokis a jeho tvůrcích.

Druhou položkou je nápověda, kde jsou uvedeny příklady pro zadávání dotazu.

Třetí položka zvaná **Listování** je určena k rychlému listování podle autora, deskriptorů, názvu a ISBN. Je možné zvolit i počet vypisovaných položek od 5 až do 20.

Upozornění: je potřeba respektovat formát zápisu, tj. malá a velká písmena a diakritiku. Pod vyhledávacím formulářem se zobrazují listované položky, takže je zřejmý formát zápisu.

Čtvrtá z položek je **Hledání**. Tento odkaz umožňuje fulltextové hledání v záznamech databáze. Nerozlišují se malá a velká písmena. Existují dva hledací módy v závislosti na použití diakritiky. Při nepoužití diakritiky se např. po zadání řetězce **Sam** (sam, SAM, SaM) najde jak záznam obsahující řetězec ***sam***, tak i ***šam*** (*sám*, *šám*, *Šam* atd.). Pokud je použita diakritika, poté se najdou přesné ekvivalenty zadaného řetězce. Při tom se nehledí na malá a velká písmena. Na řetězec **šám** je nalezen ***ŠAM***, (*šám*). Stejně jako u listování se vyhledává zadaný počet položek a v záznamech se lze pohybovat šipkami.

Tato malá zmínka bude věnována výpisu titulu, který se zobrazuje na pravé straně. V zobrazení je možné vidět např. Název, autor, ISBN, deskriptory, atd. Pokud jsou u některých položek šipky, znamená to, že je možné se po těchto položkách pohybovat kliknutím na danou šipku.

Předposlední odkaz nazvaný **Vypůjčky** umožňuje čtenáři zjistit, které tituly má momentálně vypůjčené. Po zadání čísla průkazky (ve formátu XXXXXXXXXX nebo XXXXXX/XXXX) se buď vypíše, že daná průkazka neexistuje, tj. číslo bylo špatně zadáno. Nebo se vypíšou všechny knihy, které má čtenář vypůjčeny.

Přístup je nejsnazší z webových stránek Ústřední knihovny:

<http://www.vutbr.cz/library/default.htm>

Z internetové stránky:

<http://www.vutbr.cz/library/default.htm>

připravil Luboš Svoboda

Medailony významných architektů

I v akademickém prostředí dochází k obměně. V tomto zákonitěm a přirozeném procesu jsme často svědky názorů, ve kterých se mladí domnívají, že s nimi lepší svět přichází, zatímco ti starší jsou zase přesvědčeni, že s nimi ten lepší odchází. Věnujme proto krátké zastavení pěti významným pracovníkům, kteří jako vedoucí ústavů spojili svou profesní dráhu s výchovou a vzděláním architektů.

Doc. Ing. arch. Jaroslav Drápal, CSc.

Docent Jaroslav Drápal se narodil 23. srpna 1934 v Moravské Hůzové, v okrese Olomouc. Všestranné zájmy jej formovaly již od raného mládí. Má rád krásnou literaturu a hudbu, hře na klavír se aktivně věnuje dosud. Vždy jej zajímalo a okouzlovalo výtvarné umění. Protože byl obdařen výrazným talentem, brzy zvládl techniku

malby a kresby, později jej zaujala grafika. Získal dobré základy, které mohl uplatnit v odborném růstu. Proto nikoho nepřekvapilo, že se rozhodnul pro studium architektury, oboru, pro který projevil tolik nadání, oboru, který se mu stal životním osudem. Vysokou školu dokončil v roce 1959.

Profesní dráha architekta Dráपालa je spjata s projektováním a školou. Na jejím počátku v letech 1959 až 1961 pracoval ve Stavoprojektu v Olomouci. Od roku 1961 dosud je akademickým pracovníkem FA VUT v Brně. Společně se svou ženou Olgou vypracoval celou řadu projektů. Stačí připomenout rekonstrukci zámku v Boskovicích, Komenského památník ve Strážnici, bytové a polyfunkční domy v Brně. Pozoruhodný je i interiér obřadní síně v Bystrci, který vyprojektoval se svou dcerou.

Pan docent je mj. mnoha generacím architektů znám svým jedinečným přístupem k nejmladším posluchačům. Ona jedinečnost spočívá v tom, že se studenti pod jeho odborným vedením netradičním způsobem seznamují se strukturou architektonického díla. Jednoduchými pracovními prostředky vytvářejí modely soudobých i historických staveb, na nichž poznávají jak tvarosloví a dispoziční zadaného objektu, tak i statické a konstrukční souvislosti. Nejzdařilejší z těchto modelů mnohokrát naši školu úspěšně reprezentovaly na národních i mezinárodních výstavách a bez nadsázky je lze považovat za fakultní „rodinné stříbro“.

Docent Jaroslav Drápal byl v letech 1989 až 2000 vedoucím Ústavu teorie, dějin architektury a rekonstrukcí památek. V současnosti je pracovníkem Ústavu teorie architektury.

Prof. Ing. arch. Jiří Gřegorič, CSc.

Profesor Jiří Gřegorič se narodil 20. února 1932 v Bohumíně. Již během studií na vysoké škole se začal formovat jeho celoživotní vztah k urbanismu. Po absolutoriu v roce 1956 byl téměř deset let zaměstnán ve zlínském Stavoprojektu. V letech 1965 až 1970 vedl na Útvaru hlavního architekta města Brna projektový ateliér. Významná část profesní dráhy pana profesora je spjata s výzkumem. V letech 1970 až 1989 jako vedoucí výzkumný pracovník působil ve Výzkumném ústavu výstavby a architektury v Brně, kde se stal uznávaným a vyhledávaným odborníkem. Založil zde Školu urbanistické koncepce, v jejíž rámci spolupracoval s výzkumnými pracovišti v Berlíně, Vídni a Edinburgu. V rozmezí let 1990 a 1991 byl hlavním architektem města Brna.

Politické postoje, které zastával po roce 1968, způsobily, že byl nucen z ÚHA odejít na jiné pracoviště. Jen za přispění přátel mohl postupně rozvíjet svou další odbornou činnost. Tvrdým trestem bylo také to, že měl zakázanou publikační činnost.

Z celé řady realizovaných projektů vzpomeňme soubor náměstí J. Curie v Brně, sídliště Jižní svahy ve Zlíně, urbanistický soubor Holešovice–Bubny–Zátory v Praze. Profesor Gřegorič se zúčastnil také mnoha architektonicko-urbanistických soutěží, ve kterých dosahoval vynikajících výsledků – získal 15 prvních, 10 druhých a 10 třetích cen.

Na FA VUT působí od roku 1990. V letech 1990 až 2000 byl vedoucím Ústavu urbanistické tvorby. V současnosti je pracovníkem Ústavu teorie urbanismu, vědeckým tajemníkem výzkumného záměru Architektura v nových podmínkách a členem vědecké rady VUT v Brně.

Prof. Ing. arch. Mojmír Kyselka, CSc.

Profesor Mojmír Kyselka, se narodil 15. června 1933 v Brně. Pochází z rodiny známého architekta a urbanisty Mojmíra Kyselky. Rodinná tradice vedla nadaného hochka k naplnění jeho osobního přání – být

architektem. V roce 1957 promoval na Vysoké škole stavitelství v Brně. Jako mladý muž byl znám svými nekonformními politickými postoji, za které byl v roce absolutoria krátkodobě uvězněn. Také ve zralejším věku nahlas projevoval nesouhlas s politikou tehdejšího zřízení, což v roce 1970 vyústilo v jeho vyloučení ze Svazu architektů.

Odborná činnost profesora Kyselky je bohatá a umožnila mu rozvinout celou šíři jeho osobních zájmů. Pracoval jako projektant v několika projektových ústavech. Vztah k architektuře, hluboké znalosti a lásku k rodnému městu mohl uplatnit v Útvaru hlavního architekta města Brna, kde v letech 1964 až 1968 zastával funkci vedoucího sektoru. Jeho tvůrčí vztah k přírodě a krajině se mohl projevit v letech 1968 až 1977, kdy byl vedoucím odborným referentem Vládní komise pro vodohospodářské úpravy jižní Moravy.

Znalosti jazyků a odborná erudovanost panu profesorovi umožnily, aby v roce 1991 přednášel jeden semestr na universitě v Miami v USA. Od roku 1997 působí jako externí učitel na Fakultě stavební STU v Bratislavě.

Z realizací vzpomeňme družstevní bytové domy Bulharská v Brně, rekreační krajinu Laguna Merkur v areálu Nových Mlýnů u Pasohlávek, kapli sv. Anny a náves s rybníkem v Radkově, kapli a kostelík v Rozsečích a kapli ve Škrdlovicích. Zajímavé jsou také interiéry závodního klubu Lékařské fakulty v Brně nebo obřadní síň ve Svitávce. V portfoliu profesora Kyselky nacházíme celou řadu titulů územně plánovací dokumentace. Jen namátkou jmenujme generel krajiny zlínské aglomerace, nebo územní plány v celé řadě jihomoravských obcí.

Na FA VUT pan profesor přišel v roce 1990. Ve dvou funkčních obdobích byl proděkanem pro vnější vztahy. Současně byl v letech 1996 až 2000 vedoucím Ústavu architektury venkova. Na FA VUT bude nadále působit jako externí spolupracovník.

Prof. Ing. arch. Miroslav Martinek, CSc.

Profesor Miroslav Martinek se narodil 13. února 1930 v obci Zahrada v okrese Žďár nad Sázavou. Již během studia prokázal mimořádný talent, na jehož základě mu bylo v posledních dvou ročních obdobích umožněno, aby působil jako asistent. Po absolutoriu setrval na fakultě ještě další dva roky. Lákala jej však praxe. Proto odešel do projektového ústavu. V roce 1954 nastoupil do

Agroprojektu Brno, kde setrval 32 roků. Mladý architekt zde velmi brzy prokázal mimořádné schopnosti, na jejichž základě se v roce 1959 stal ředitelem závodu. Tuto funkci zastával až do konce roku 1986.

Další profesní cesta pana profesora vedla do školy – na FA VUT v Brně, kde začal působit jako řádný učitel. Využil zkušeností, které nasbíral jako externí spolupracovník již v dřívějších obdobích. V letech 1987 až 1989 vykonával funkci děkana. Následně od roku 1990 působil jako vedoucí Katedry průmyslové a zemědělské výroby a od roku 1994 do roku 1996 jako vedoucí Ústavu architektury venkova. Nadále bude na FA působit jako externí spolupracovník.

MATERIALS WEEK

Ve dnech 25.–28. září 2000 se v Mnichově konal kongres MATERIALS WEEK věnovaný progresivním materiálům, jejich výrobě, zpracování a použití. Současně byla pořádána již druhá mezinárodní konference MAGNESIUM a výstava MATERIALICA.

Na kongresu MATERIALS WEEK bylo předneseno více než 750 přednášek v 15 sympoziích, zaměřených na materiálovou problematiku v mikroelektronice, dopravě, energetice, zdravotnictví, stavebnictví, strojírenství a dalších oborech lidské činnosti, které žádají nové, lepší, dokonalejší a funkčně spolehlivější materiály. Konference MAGNESIUM byla obezlána 184 přednáškami z 25 zemí a řadou posterů, mezi kterými byly i dva z Ústavu materiálového inženýrství FSI VUT v Brně, a to „Struktura, vlastnosti a povrchová úprava slitin Mg-Li“ autorů L. Ptáčka, V. Ustohala a M. Ptáčkové a poster „Simulace automobilových kol litých z hořčíkových slitin – simulace a experimentální měření“ autorů J. Čecha, P. Boucníka, K. Rusína, R. Ursachera a L. Zemčika.

Ve vystavované odborné literatuře byla i publikace spoluautorů D. Jouffreyho (Francie) a J. Švejčara (ČR – FSI VUT v Brně) „Microstructural Investigation and Analysis“. *Doc. Ing. Vladimír Ustohal*

Prof. Ing. arch. Ivan Ruller

Profesor Ivan Ruller se narodil 17. listopadu 1926 v Brně. Jeho zájem o výtvarné umění a snad i skutečnost, že pochází z rodiny brněnského stavitele Čeňka Rullera, ovlivnilo jeho rozhodování o výběru budoucího povolání. Studium architektury však mohl na tehdejší VŠ technické dr. E. Beneše v Brně zahájit až po skončení války. Jeho talentu si záhy všimnul prof. B. Rozehnal, který nadějněmu posluchači již během studia umožnil zastávat místo asistenta. Ivan

Ruller po absolutoriu až do roku 1952 v pedagogické činnosti pokračoval.

Od roku 1952 až do roku 1990 s přetřzkou pěti let, ve kterých jako učitel působil na Fakultě architektury, pracoval jako projektant. V tomto období prof. Ruller vytvořil celou řadu stěžejních děl české architektury 60. až 80. let. Můžeme například vzpomenout jeho účast v tvůrčím kolektivu pro výstavbu Janáčkova divadla, administrativní budovu Ingstavu, halu Rondo, obřadní síň na hřbitově v Židenicích, interiér hotelu Imperial v Liberci nebo interiér hotelu Máj v Ústí nad Labem. Z pozdějšího období uvedme VZP v Kroměříži nebo dopravní dispečink DPmB v Brně-Táboře.

Profesor Ruller se často a úspěšně zúčastňoval také národních i mezinárodních architektonických soutěží. Například získal ocenění za návrh náměstí národů v Ženevě a obytný okresek v Moskvě. Úspěšná byla také jeho účast v soutěži na výstavbu opery v Bělehradě, českého pavilonu na světovou výstavu do Ósaky, revitalizaci obytných souborů v Dublinu, Gorée memorial v Dakaru, UNIDO ve Vídni. Je třeba zmínit i to, že v letech 1976 až 1981 spolupracoval s UNESCO na muzeu historie v Tripolisu.

Ivan Ruller patří mezi osoby, které byly perzekuovány minulým režimem. Pro jeho statečné postoje a vyjádření nesouhlasu s totalitními praktikami mu v letech 1970 až 1989 bylo zakázáno členství ve Svazu architektů. V tomto krutém dvacetiletém období nesměl ani publikovat.

V roce 1990 se pan profesor na fakultu vrátil, aby v období 1990–1994 vykonával funkci děkana. Posléze do roku 2000 byl vedoucím Ústavu veřejných staveb. V současnosti je pracovníkem Ateliéru veřejných staveb.

*Doc. Ing. Josef Chybík, CSc.
děkan Fakulty architektury VUT v Brně*

Mezinárodní konference

FORM 2000

Ve znamení oslav 100. výročí založení Fakulty strojního inženýrství VUT se konala ve dnech 19. a 20. září Mezinárodní konference FORM 2000. Byla zaměřena do oblasti strojírenské technologie, především na tradiční problémy technologie plošného a objemového tváření za tepla a za studena ve vztahu k tvářecím nástrojům a strojům. Podobně jako v minulosti, i letos byla konference pořádána jako součást odborného programu brněnského mezinárodního strojírenského veletrhu. Úvodní projev přednesl v Kongresovém centru v Brně Prof. Ing. Karel Kocman, DrSc., ředitel Ústavu strojírenské technologie FSI, jehož odbor technologie tváření konferenci připravil. Nad akcí převzal záštitu děkan fakulty Prof. Ing. Josef Vačkář, CSc.

Příspěvky účastníků obsahující teoretická a technologická řešení procesů tváření s využitím pokrokových metod a za podpory simulace tváření byly vydány ve sborníku.

V rámci konference se na FSI uskutečnilo rovněž setkání zástupců zúčastněných technických univerzit.

*Doc. Ing. Milan Dvořák, CSc.
předseda org. výboru FORM 2000*

8. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE na Fakultě podnikatelské VUT v Brně

Ve dnech 7.–9. září 2000 uspořádala Fakulta podnikatelská v prostorách Vysokého učení technického v Brně 8. mezinárodní vědeckou konferenci „Business and Economic Development in Central and Eastern Europe. Implications for Economic Integration into Wider Europe“. Byla zaměřena na problematiku transformace národních ekonomik postkomunistických zemí, jejich integraci do Evropského společenství a problematiku manažerského vzdělávání.

V současné době sehrává klíčovou roli akademicko-organizačního charakteru zapojení fakulty do programů zemí EU, realizovaných ve spolupráci s univerzitami z Velké Británie, Německa, Polska, Dánska, Španělska, USA, Belgie, Řecka a Itálie. Zahraniční spolupráce s akademickými institucemi patří mezi aktivity zásadního významu. Mají formu jak účasti studentů ve studiu na zahraničních univerzitách, tak účasti pedagogů na zahraničních stážích či konferencích. Management usiluje o získání mezinárodních vědecko-výzkumných grantů, umožňujících další kvalitativní rozvoj vědecko-výzkumných aktivit a zahraniční spolupráce. *Petra Hendrychová*

Se Stavební společností na Korsice a Sardinii

Pobočka České stavební společnosti na Fakultě stavební VUT ve spolupráci s fakultní odborovou organizací uspořádala po ukončení letního semestru další poznávací zájezd, tentokrát na Korsiku a Sardinii. Téměř jedenáctidenní odbornou exkurzi „šitou na míru“ pro staváře a zejména vodaře, za pečlivé organizační přípravy ing. Oty Podsedníka, CSc. a doprovodného výkladu Prof. Ing. Jana Bukovského, DrSc., zajistila organizačně a průvodcovsky brněnská cestovní kancelář GO SERVICE s majitelkou Danou Harváňkovou.

Po nočním přejezdu Rakouskem jsme se v ranních hodinách naložili na trajekt v Livornu a po čtyřech hodinách plavby nás přivítala korsická Bastia s horkým poledním sluncem, provázející naši prohlídku města. První nocleh na ostrově nás očekával v malebném vnitrozemním městečku Corte, bývalém hlavním městě, z jehož pevnosti přestavěné na moderní muzeum a univerzitní prostory je nádherný výhled do širého okolí. Následující den jsme navštívili přehradní nádrž Calacuccia nedaleko průmysku Col de Vergio. Z nedaleké vesničky Evisa vyrazila první zdatnější skupina na pěší túru soutěskou Spelunca, spojenou s koupáním v osvěžující křišťálově čisté vodě pod starým klenutým mostem, kde nás očekávala další skupina. Přestože někteří jedinci „zakufrovali“, nakonec jsme se všichni šťastně sešli v pěkném přímořském letovisku Porto, které je pod patronátem Unesco. Překrásná skalní rezervace Les Calanches s rudými skalami nejrůznějších tvarů spadajícími do moře nás provázela na začátku naší cesty do Cargèse, kde nás čekalo ubytování v moderně a kompletně vybavených apartmánech kousek od moře. Následující tři dny jsme navštívili hlavní město Korsiky Ajaccio, rodiště Napoleona, přehradní nádrž Tolla, chráněnou oblast Vizavona s lesním parkem a známými vodopády Les Cascades des Anglais. Středověké město Sartène, podle Prospera Mériméeho „nejkorsičtější“ ze všech měst, proslule svou tradicí krevní msty (vendetty), přitahuje každoročně tisíce turistů, kteří sem přijíždějí, aby přihlíželi náboženskému rituálu s procesím procházejícím městem. Památný dubový kříž (31,5 kg) a řetěz (14 kg), které nese kajícník zahalený do rudé kápě v čele procesí v noci na Velký pátek, jsou vystaveny po celý rok v kostele svatě Marie. Snad nejkrásnější korsické město Bonifacio, tyčící se na skále vysoko nad mořem na jižním cípu ostrova, již od minulosti čelilo díky své strategické poloze četným nájezdům Řeků, Římanů, Janovanů, Španělů nebo i zběhů, pirátů a lupičů. Donedávna sloužila pevnost jako kasárna francouzské cizinecké legie. Dnes je rájem turistů a milovníků nádherného moře s překrásnými pobřežními skalisky. Z přístavu jsme odpluli i my do nedaleké Sardinie. Po hodinové plavbě jsme přistáli na druhém největším ostrově Středozemního moře v Santa Teresa di Gallura. V nedávno postavené malebné vesničce La Ciaccia poblíž Valledoria s písčitou pláží a s nádherným modrozeleným mořem nás přivítala majitelka a provozovatelka apartmánů paní Turcu, středoškolská profesorka v důchodu, která pravidelně v lednu navštěvuje brněnský cestovní veletrh GO a velmi přispívá k propagaci

Sardinie v České republice. Jejím zesnulému manželovi – staviteli se podařilo prosadit moderní koncepci výstavby bungalovů a v duchu rodinné tradice pokračuje i jejich syn – architekt. Celá rodina se tak stará o rozvoj cestovního ruchu v této oblasti a české turisty mají velmi rádi. Třídenní pobyt na Sardinii jsme věnovali návštěvě starobylého města Castelsardo, města Alghero, obsazeného od 14. století Katalánci a ještě dnes nazývaného španělskou Barcelonou, s bohatými zlatnickými krámy plnými rudých korálů ze Sardinie, před jejichž krásou neodolaly mnohé naše peněženky. Neptunovy krápníkové jeskyně nás uchvátily svou krásou a intenzitou krásného prožitku umocnilo 654 schodů, vedoucích až k mořské hladině. Krátká návštěva univerzitního a druhého největšího města Sassari nás nadchla především fasádou domu ve španělském barokním stylu. Bazilika SS. Trinità di Sacargia v románsko-pisánském stylu nedaleko Sassari, založená již ve 12. století, největší nurág Santu Antine, další dvě vodní nádrže Lago Omodeo a Lago di Gusana a město Nuoro na úpatí hory Monte Ortobene (995m) se staly časově velmi náročným programem druhého dne na Sardinii s příjezdem opět v pozdních večerních hodinách, kdy se již začala projevovat únava, a tak část výpravy setrvala v La Ciaccia a vychutnala krásu sardského moře. Se Sardinii jsme se rozloučili na Smaragdovém pobřeží v Porto Cervo a odjeli nočním trajektem z Golfo degli Aranci do Livorna. Na italském kontinentu v Pise, rodišti Galilea Galileiho, jsme v ranních hodinách patřili mezi první návštěvníky náměstí Piazza dei Miracoli s románsko-pisánským dómem z přelomu 11. a 12. století, baptisteriem, Campo Santo a šikmou věží Torre Pendente, kterou veřejnosti zpřístupnili pár dní po naší návštěvě. Toskánskem jsme pokračovali na cestě domů a již z dálky jsme viděli bílé hory nikoliv pokryté čerstvým sněhem, ale z carrarského mramoru. Po krátké procházce v okolí lomů jsme sice byli uprášeni a vedrem zmoženi, ale přesto jsme nevynechali návštěvu vznešeného Trenta, kdysi sídelního města vládnoucích biskupů a známého svým historickým tridentským koncilem (1545–1563). Poslední italský večer ukončili někteří z nás dobrou pizzou „quattro stagioni“ a červeným vínem v hotelu Pergine Valsugana, pár kilometrů

za Trentem. Po živé diskusi, zda navštívit Brixen, kde trávil poslední léta K. H. Borovský, nebo Bolzano, zvítězilo dvoujazyčné turistické Bolzano v nedalekých Dolomitech, což mnohé milovníky Havlíčka mrzelo. Brennerským průmyskem přes Innsbruck a Salzburg jsme dorazili do kláštera Kremsmünster již po zavírací době, ale přesto jsme si prohlédli alespoň monumentální exteriér. Unavení, spokojení a plní zážitků ze dvou překrásných ostrovů Korsiky a Sardinie jsme dorazili před půlnocí do Brna. Ze třetice největších středozemních ostrovů teď už nám zbývá jen Sicílie. Tak co, pojedeme na rok zase?

PhDr. Zuzana Wotkeová, CSc.
Ústav jazyků Fakulty stavební